

OTSUS

21.09.2018 nr 5-5/2018-058

Koondumise nr 9/2018 OÜ R-S Valdus ja Aktsiaselts Väätsa Prügila osa keelamine

1. Koondumine

OÜ R-S Valdus (Ragn-Sells AS-i tütarettevõtja) volitatud esindaja esitas 02.03.2018 Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt vastavalt 21.12.2016 Aktsiaselts Väätsa Prügila (edaspidi Väätsa Prügila) ja OÜ R-S Valdus vahel sõlmitud võlaõiguslikule ettevõtte müügilepingule soovib OÜ R-S Valdus omandada Väätsa Prügila ettevõtja osa, ettevõtte koos kinnistute, vara, lepingute ja töötajatega.

Tehingu tulemusel saavutaks OÜ R-S Valdus valitseva mõju Väätsa Prügila ettevõtja osa üle konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning tegemist on koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle omandatakse valitsev mõju.

Seega on koondumise osalisteks OÜ R-S Valdus ja Väätsa Prügila.

OÜ R-S Valdus on Eestis registreeritud äriühing, mis on loodud 2016. aastal haldamaks Ragn-Sells AS-i investeringuid ja arendusi jäätmekäitlusvaldkonnas. OÜ R-S Valdus emaettevõtjaks on Ragn-Sells AS, mis omakorda kuulub Ragn-Sellsföretagen AB (Rootsi) kontserni. Ragn-Sells AS on spetsialiseerunud jäätmekäitluslaste teenuste osutamisele Eestis ja Euroopa Liidus. Ragn-Sells AS-i peamised tegevused on jäätmete kogumine, töötlemine ja taaskasutusse suunamine. Jäätmeliikidest käideldakse püsi-, tava- ja ohtlikke jäätmeid. Ragn-Sells AS osutab teenuseid kogu Eesti Vabariigi territooriumil. Seahulgas opereerib Ragn-Sells AS sorteerimis- ja jäätmejaamu. Arvestades, et OÜ R-S Valdus on valitseva mõju kaudu seotud Ragn-Sells AS-iga ning antud koondumise hindamisel arvestab Konkurentsiamet Ragn-Sells AS-i äritegevuste ning tema positsiooni ja turujõuga erinevates jäätmekäitluslastes tegevustes, kasutab Konkurentsiamet otsuses edaspidi OÜ R-S Valdus asemel valdkonnas tuntumat ärinime Ragn-Sells AS-i (edaspidi Ragn-Sells).

Väätsa Prügila on varasemalt kümnele omavalitsusele kuuluv äriühing, mis tegutseb 2000. aastast. Väätsa Prügila omanikud olid varasemalt Albu vald, Imavere vald, Järva-Jaani vald, Kareda vald, Koigi vald, Paide vald, Paide linn, Roosna-Alliku vald, Türi vald ja Väätsa vald. Eesti omavalitsuste haldusreformi järgselt on Väätsa Prügila omanikud Järva

vald, Paide linn ning Türi vald. Väätša Prügila tegeleb jäätmekäitluskeskuse haldamise, jäätmete vastuvõtu, taaskasutuse, käitlemise, ladestamise ja transporditeenuse osutamisega.

3. Menetluse käik

Konkurentsiamet avaldas 02.03.2018 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Koondumise kohta esitasid 09.03.2018 vastuväited kaks ettevõtjat: AS Eesti Keskkonnateenused ja üks anonüümseks jääda sooviv ettevõtja esitas vastuväited suuliselt Konkurentsiametis kohapeal.

OÜ R-S Valdus esitas 23.03.2018 Konkurentsiametile täiendava teabe ning vastuse AS-i Eesti Keskkonnateenused vastuväidetele.

Tuvastamaks koondumise osaliste positsiooni ning konkurentsiolukorda erinevatel jäätmekäitlusturgudel, eelkõige koondumise osaliste vertikaalselt seotud äritegevuste koosmõjust tulenevat, pidas Konkurentsiamet vajalikuks koondumisega seotud valdkonna täiendavat analüüsimist ning alustas 28.03.2018 otsusega nr 5-5/2018-023 koondumise täiendava menetluse.

Konkurentsiolukorra ning koondumisest tulenevate mõjude analüüsimiseks saatis Konkurentsiamet taotlused seisukoha saamiseks Keskkonnaministeeriumile ja 17-le omavalitsusele ning taotlused teabe saamiseks Enefit Green AS-ile, neljale prügilale, sh Väätša Prügilale ja Keskkonnaagentuurile. Samuti küsis Konkurentsiamet täiendavat teavet koondumise osalistelt. Lisaks saatis täiendava menetluse kestel Eesti Keskkonnateenused AS täiendavad vastuväited koondumisele, millele OÜ R-S Valdus esitas omapoolsed kokkuvõtlikud vastused. Kolmel korral (06.06.2018, 21.06.2018 ja 11.07.2018) toimusid Konkurentsiametis kohtumised OÜ R-S Valdus esindajatega.

Konkurentsiamet tegi 26.06.2018 hinnangu koondumisele seisukohaga, et koondumine kahjustaks konkurentsi nii olmejäätmete kogumisel ja vedamisel kui ka segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates. Lisaks selgitas Konkurentsiamet oma hinnangus, et koondumise teate esitaja poolt pakutud ettepanek endale kohustuste võtmiseks ei ole konkurentsi kahjustumise vältimiseks sobiv.

OÜ R-S Valdus esitas 10.07.2018 vastuväited Konkurentsiameti 26.06.2018 hinnangule ning ettepaneku kohustuste võtmiseks vastavalt KonkS § 28 lõigetele 1 ja 2.

Konkurentsiamet peatas OÜ R-S Valdus esitatud kohustuste analüüsimiseks 13.07.2018 kirjaga koondumise täiendava menetluse tähtaja kulgemise. Konkurentsiamet esitas Paikre OÜ-le ja AS-ile Eesti Keskkonnateenused taotluse arvamuse saamiseks R-S Valdus poolt pakutud kohustuste sobivuse kohta.

OÜ R-S Valdus esitas 09.08.2018 Konkurentsiametile täiendused 10.07.2018 esitatud kohustustele (alternatiivsed kohustused) ja ühtlasi avaldas soovi kohustuste muutmiseks juhul, kui 10.07.2018 esitatud kohustused ei ole sobivad.

Konkurentsiamet saatis 24.08.2018 vastuse OÜ R-S Valdus ettepanekutele kohustuste võtmiseks, milles leidis, et 10.07.2018 ja 09.08.2018 esitatud kohustused ei ole koondumisest tuleneva konkurentsi kahjustumise ärahoidmiseks sobivad.

OÜ R-S Valdus teatas 24.08.2018, et on nõus võetavaid kohustusi muutma ning soovib teha muudetud kohustuste ettepaneku. Konkurentsiamet määras muudetud kohustuste ettepaneku esitamise tähtajaks 04.09.2018.

OÜ R-S Valdus esitas 04.09.2018 täiendavad seisukohad Konkurentsiameti 24.08.2018 hinnangule ja muudetud kohustuste projekti¹ Konkurentsiametiga arutamiseks.

Konkurentsiametis toimus 06.09.2018 kohtumine OÜ R-S Valdus esindajatega. Kohtumise järgselt saatis Konkurentsiamet, OÜ R-S Valdus esindajate seisukohtade kontrollimiseks, taotlused teabe saamiseks Enefit Green AS-ile ja Keskkonnaagentuurile. Lisaks esitas täiendavat teavet OÜ R-S Valdus.

14.09.2018 teavitas Konkurentsiamet OÜ-d R-S Valdus täiendava menetluse tähtaja kulgemise jätkumisest. Samal päeval esitas OÜ R-S Valdus täiendavat teavet ning oma seisukohad muuhulgas olmejäätmete veo turu geograafilise ulatuse kohta, kohalike omavalitsuste hanketingimustes kehtestatud kogutud segaolmejäätmete kohustuslike suunamiste kohta käitluskohdadesse ning varasemalt esitatud kohustuste sobivuse kohta.

4. Õiguslik hinnang

4.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste käibed Eestis ületasid kummalgi 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub koondumine KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollimisele.

4.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi *Juhend*) § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15% ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus

¹ 30.08.2018 OÜ R-S Valdus e-kiri Konkurentsiametile, milles paluti muudetud kohustuste ettepaneku teksti esitamist allkirjastatuna ning lõplikult hiljemalt 14.09.2018.

mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25%, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Mõlemad koondumise osalised on jäätmekäitlusega tegelevad ettevõtjad, mis osutavad jäätmekäitlusteenuseid erinevate jäätmeliikide osas, kuid tegutsevad valdavalt teenuste vertikaalse ahela erinevatel tasanditel. Ragn-Sells on üks suurematest jäätmete kogumise ja vedamisega tegelevatest ettevõtjatest Eestis. Väätša Prügila on üks neljast prügilast Eestis, kus tegeletakse erinevate jäätmeliikide, sh segaolmejäätmete, töötlemise ja kõrvaldamisega.

Ragn-Selli 2017. aasta majandusaasta aruande tegevusaruande kohaselt on ettevõtja peamised tegevused jäätmete kogumine, töötlemine ja taaskasutusse suunamine. Kokku pakutakse klientidele üle 1800 erineva teenuseliigi. Jäätmeliikidest käideldakse püsi-, tava- ja ohtlikke jäätmeid – kokku 187 erinevat jäätmeliiki. Ligikaudu 57% müügitulust moodustas tavajäätmete kogumine, töötlus ja kõrvaldus.

Väätša Prügila on jäätmekäitluskoht jäätmeseaduse (JäätS) § 19 lõike 1 tähenduses, st tehniliselt varustatud ehitis jäätmete kogumiseks, taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks. Vastavalt Väätša Prügila 2017. aasta majandusaasta aruandele moodustas Väätša Prügila müügitulust ligikaudu 95% tavajäätmete, st kõikide jäätmete v.a ohtlikud jäätmed, kogumine, töötlemine ja kõrvaldus.

Konkurentsiamet analüüsib alljärgnevalt koondumise mõju konkurentsile vastavalt koondumise teates esitatud selliste äritegevuste liigitusele, kus koondumise osaliste tegevused kattuvad või on seotud vertikaalselt:

- olmejäätmete kogumine ja vedu;
- liigiti kogutud pakendijäätmete kogumine ja vedu;
- jäätmejaamade haldamine;
- jäätmete lõppkäitlus.

Koondumise hindamisel eristab Konkurentsiamet omakorda erinevaid teenuseid nende liigituste sees. Samuti hindab Konkurentsiamet koondumise osaliste poolt osutatavate teenuste vahelisi vertikaalseid seoseid.

Käesoleva koondumise mõju hindamise kontekstis on kõige olulisemaks jäätmeliigiks segaolmejäätmed, kuna Ragn-Sells on üks suurematest olmejäätmete, sh segaolmejäätmete, kogumise ja vedamisega tegelevast ettevõtjast ning Väätša Prügila on üks neljast Eestis tegutsevast prügilast, kuhu on lubatud ladestada segaolmejäätmeid. Koondumise tulemusel omandaks Ragn-Sells segaolmejäätmete osas kontrolli nende käitlemise kogu vertikaalses ahelas alates kogumisest kuni sorteerimise ja ladestamiseni.

Segaolmejäätmete käitlemisel kogub jäätmevedaja jäätmetekitajatelt jäätmed kokku ning veab need edasi, kas otse või vahepeatusena ümberlaadimisjaamas, jäätmete lõppkäitluskohta. Keskkonnaregistri andmetel on Eestis 20 rajatist, kus osutatakse ümberlaadimisteenust.

Segaolmejäätmete lõppkäitlus toimub Enefit Green AS Iru elektrijaama jäätmepõletusplokis (edaspidi ka Iru Elektrijaamas), neljas prügilas: Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus, Uikala Prügila, Väätša Prügila ja Paikre Prügila ning Ragn-Selli

Tallinna jäätmejaamas, kus toodetakse segaolmejäätmetest jäätmekütust². Samuti on olemas seadmed ja võimalused jäätmekütuse tootmiseks Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuses ja Uikala Prügilas. Jäätmekütuse tootmise jäägid edastatakse lõppkäitlemiseks Iru Elektrijaama ja prügilasse. Prügilatesse veetud segaolmejäätmetest eraldatakse põlev materjal, mida on võimalik edastada Iru Elektrijaama jäätmepõletusplokki. Samuti eraldatakse bioloogiline ja mineraalne fraktsioon, mida kasutatakse prügila katmiseks ning siseteede korrashoiuks ja ehitamiseks. Osa segaolmejäätmetest ladestatakse.

Iru Jäätmepõletusjaamas toodetakse segaolmejäätmetest elektri- ja soojusenergiat ning põletamisest järele jääv tuhk ladestatakse prügilas.

Kõikide muude jäätmete, v.a segaolmejäätmed, kogumiseks on üle Eesti rajatud jäätmejaamade võrgustik. Jäätmejaamade kaudu toimub jäätmete kogumine liigiti. Jäätmejaamade suurused ning nendes osutatavate teenuste valik ja maht on jäätmejaamade kaupa väga erinev ning sõltub sellest, millises piirkonnas jäätmejaam asub, kui suur on nõudlus, millised on omavalitsuse poolt seatud kohustused ning milliseid lisateenuseid osutatakse. Koondumise osaliste hinnangul on Eestis kokku ligikaudu 95 tegutsevat jäätmejaama. Koondumise teate kohaselt haldab Ragn-Sells nelja jäätmejaama. Lisaks omab Ragn-Sells osalust sulgemisel olevas Torma Prügilas, mille territooriumit kasutatakse jäätmejaamana. Väätša Prügila haldab 21 jäätmejaama.

4.2.1 Olmejäätmete kogumine ja vedu

Olmejäätmete kogumise ja veo turul tegutsemiseks on vajalik jäätmeluba olmejäätmeveoks majandus- või kutsetegevusena (JäätS § 73 lg 2 p 6). Korraldatud jäätmeveo kaubaturul tegutseja selgitatakse välja riigihanke teel ning JäätS § 73 lg 2 p 5 kohaselt on jäätmeluba vajalik kohaliku omavalitsuse üksuse korraldatud jäätmeveoks. JäätS § 67 lg 1 kohaselt korraldab kohaliku omavalitsuse üksus korraldatud jäätmeveo teenuse osutaja leidmiseks riigihanke, milles iga kohalik omavalitsus määrab, millised jäätmeliigid on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud (JäätS § 66 lg 4). Enamikes kohalikes omavalitsustest on korraldatud jäätmeveoga hõlmatud segaolmejäätmed, paber ja papp (või kartong) ning biolagunevad jäätmed.

Olmejäätmete vedu võib olla korraldamata hajaasustusega piirkondades, kus jäätmetekitajate vähesuse ja hajutatuse ning jäätmete väikese koguse tõttu oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub tervise- ja keskkonnakaitsevajadus (JäätS § 66 lg 3).

Ragn-Sells tegeleb nii korraldatud, kui korraldamata olmejäätmete kogumise ja veoga erinevates Eestimaa piirkondades.

Väätša Prügila tegeleb väheses ulatuses jäätmete kogumise ja veo teenuse osutamisega, kuid ei tegele korraldatud olmejäätmeveoga. Vastavalt koondumise teates esitatule on Väätša Prügila osatähtsus olmejäätmete kogumisel ja vedamisel Eestis väga madal, jäädes oluliselt alla 1%.

² Ragn-Selli Tallinna jäätmejaamas toimus käesoleva koondumise menetlemise ajal kaks tulekahjut, mille tagajärjel hävis jäätmekütuse (MBT) tootmise tehas.

Tingituna Väätsa Prügila vähesest osalemisest olmejäätmete kogumisel ja vedamisel, ei muutuks koondumise tulemusel Ragn-Selli turuosa korraldatud olmejäätmete kogumisel ja vedamisel ning samuti oleks koondumisest tulenev turuosa kasv üldisel, st kokku nii korraldatud kui korraldamata olmejäätmete kogumisel ja vedamisel, marginaalne. Olmejäätmete kogumine ja vedamine on vertikaalselt seotud nende lõppkäitlusega. Ragn-Sells on üks kahest suuremast olmejäätmete kogumise ja vedamisega tegelevast ettevõtjast Eestis ning Väätsa Prügila üks neljast olmejäätmete lõppkäitlemisega tegelevast prügilast Eestis. Arvestades kummagi koondumise osalise olulist osatähtsust üksteisega vertikaalselt seotud kaubaturgudel, analüüsib Konkurentsiamet käesolevalt Ragn-Selli positsiooni olmejäätmete kogumise ja vedamise kaubaturul.

Olmejäätmete ja sealhulgas segaolmejäätmete teke Eestis kokku oli Jäätmearuandluse infosüsteemi (JATS)³ andmetel aastatel 2014 - 2016 järgmine:

Tabel 1

JATS (kogus tonnides Eestis)			
	2014	2015	2016
Olmejäätmed	399406	395516	425579
Segaolmejäätmed	296573	308136	315660

JATS on koostatud Keskkonnaagentuuri poolt ning see tugineb ettevõtjate poolt esitatavatel jäätmearuannetel.

Keskkonnaagentuuri andmetel, st tuginedes samadele allikatele, millel põhinevad Tabelis 1 toodud kogused, olid suuremate olmejäätmete kogujate ja vedajate olmejäätmete ja segaolmejäätmete kogused ning osatähtsused Tabelis 1 toodud kogumahtudest aastatel 2014 – 2016 järgmised:

Tabel 2

Eestis veetud ja kogutud olmejäätmed						
	2014		2015		2016	
	Kogus (t)	%	Kogus (t)	%	Kogus (t)	%
Eesti Keskkonnateenused AS	[...]	[40 – 50]%	[...]	[40 – 50]%	[...]	[40 – 50]%
Ekovir OÜ	[...]	[10 – 20]%	[...]	[10 – 20]%	[...]	[20 – 30]%
Ragn-Sells	[...]	[40 – 50]%	[...]	[30 – 40]%	[...]	[30 – 40]%
Kokku	329935	100%	389723	100%	365978	100%

Tabel 3

Eestis veetud ja kogutud segaolmejäätmed						
	2014		2015		2016	
	Kogus (t)	%	Kogus (t)	%	Kogus (t)	%
Eesti Keskkonnateenused AS	[...]	[40 – 50]%	[...]	[40 – 50]%	[...]	[40 – 50]%
Ekovir OÜ	[...]	[10 – 20]%	[...]	[10 – 20]%	[...]	[20 – 30]%
Ragn-Sells	[...]	[40 – 50]%	[...]	[30 – 40]%	[...]	[30 – 40]%

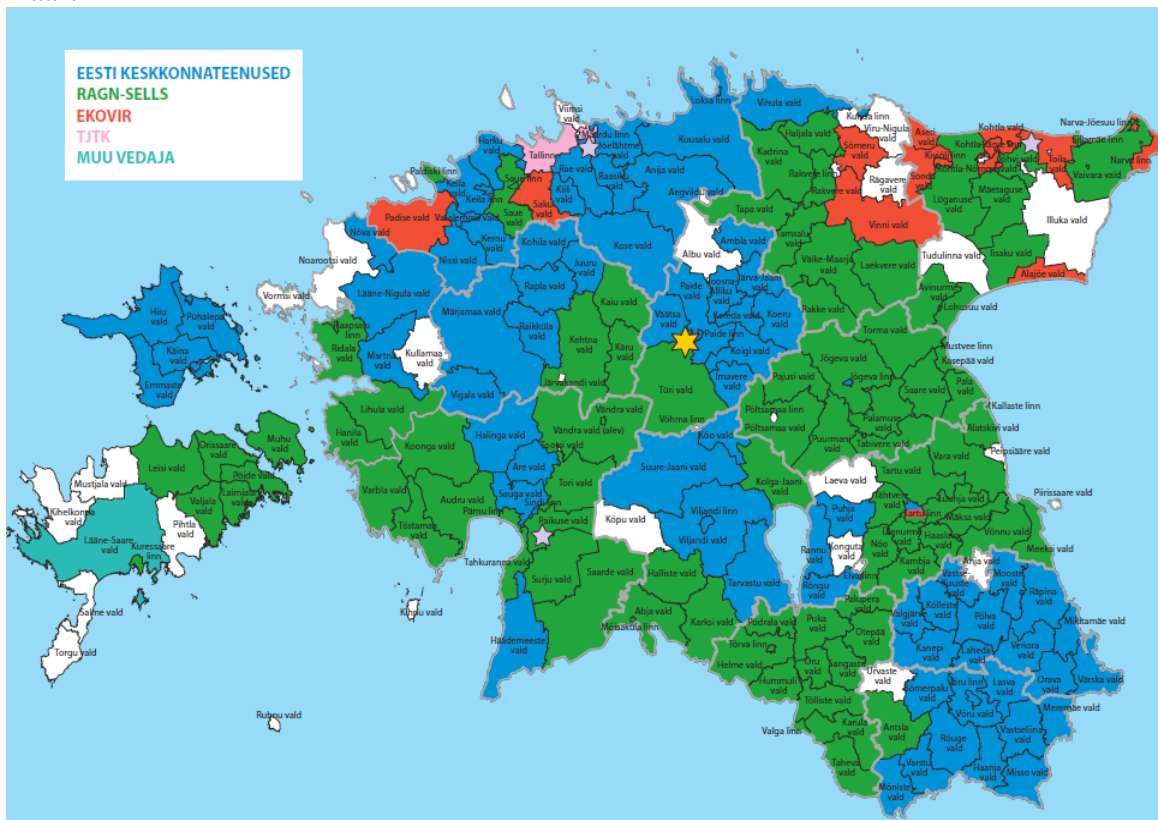
³ Jäätmearuandluse infosüsteem, jäätmete käitus tekkepõhise nimistu järgi, kättesaadav: <https://jats.keskkonnainfo.ee/main.php?page=content&content=summary>

Kokku	276858	100%	305388	100%	299299	100%
-------	--------	------	--------	------	--------	------

Võrreldes tabelites 2 ja 3 esitatud koguseid kokku tabelis 1 toodud kogustega, järeldub, et aastatel 2014 – 2016 moodustasid kolme suurima turuosalise jäätmete kogused kogu Eesti vastavate jäätmete tekkest olmejäätmete osas olenevalt aastast 83% - 99% ja segaolmejäätmetest 93% - 99% ehk enamus kogu kaubaturust jagunebki nende ettevõtjate vahel. Seega on olmejäätmete kogumise ja veo kaubaturg Eestis väga kontsentreeritud turustruktuuriga.

Selleks, et visualiseerida, millistes piirkondades Eesti territooriumil olmejäätmete kogumise ja vedamisega tegelevad ettevõtjad tegutsevad, palus Konkurentsiamet nii Ragn-Sellsil kui tema suurimal konkurendil (Eesti Keskkonnateenused AS-il) esitada Eesti kaart, kus on erinevate värvidega eristatud erinevad olmejäätmeveo korraldajad vastavalt nende jäätmeveo piirkondadele. Alljärgnevalt on esitatud kaart korraldatud olmejäätmeveo piirkondade jagunemisest.

Kaart 1

Selgituseks kaardile: Tähekesed kaardil tähistavad prügilate asukohti, valged piirkonnad tähistavad korraldamata olmejäätmeveo piirkondasid.

Kaardi 1 kohta on oluline selgitada kaardil tähistatud Tallinna piirkonna tausta. Tegemist on Tallinna Jäätme keskuse piirkonnaga, kus ta korraldab enda nimel jäätmeveo teenuse osutamist, kuid ostab olmejäätmete kogumise ja veo teenuse omakorda sisse sellega tegelevatelt ettevõtjatelt. Tallinna Jäätme keskus korraldab hanked olmejäätmete kogumiseks ja vedamiseks Tallinna linnas erinevates jäätmeveo piirkondades. Tallinna Jäätme keskus arveldab ise jäätmetekitajatega, haldab jäätmetekitajate andmebaasi ning tegeleb kõigi Tallinna jäätmehoolduse korralduslike ülesannetega. Olmejäätmete kogumise ja vedamisega tegelevad Tallinnas need samad juba eelpool nimetatud kolm

ettevõtjat ning nende poolt kogutud ja veetud olmejäätmete, sh segaolmejäätmete kogused ja osatähtsused Tallinnas aastatel 2014 – 2016 olid Keskkonnaagentuuri andmetel järgmised:

Tabel 4

Tallinnast veetud ja kogutud olmejäätmed						
	2014		2015		2016	
	Kogus (t)	%	Kogus (t)	%	Kogus (t)	%
Eesti Keskkonnateenused AS	[...]	[30 – 40]%	[...]	[30 – 40]%	[...]	[30 – 40]%
Ekovir OÜ	[...]	[20 – 30]%	[...]	[20 – 30]%	[...]	[30 – 40]%
Ragn-Sells	[...]	[40 – 50]%	[...]	[30 – 40]%	[...]	[30 – 40]%
Kokku	109477	100%	133758	100%	111521	100%

Tabel 5

Tallinnast veetud ja kogutud segaolmejäätmed						
	2014		2015		2016	
	Kogus (t)	%	Kogus (t)	%	Kogus (t)	%
Eesti Keskkonnateenused AS	[...]	[30 – 40]%	[...]	[30 – 40]%	[...]	[20 – 30]%
Ekovir OÜ	[...]	[20 – 30]%	[...]	[30 – 40]%	[...]	[40 – 50]%
Ragn-Sells	[...]	[40 – 50]%	[...]	[30 – 40]%	[...]	[30 – 40]%
Kokku	82921	100%	97860	100%	84415	100%

Võrreldes omavahel tabelites 4 ja 5 esitatud Tallinna jäätmete kogumahtusid tabelis 1 esitatud kogu Eesti mahtudega, selgub, et Tallinna osatähtsus kogu Eestist on olnud olmejäätmete puhul vahemikus 26% - 34% ja segaolmejäätmete puhul vahemikus 27% - 32%. Seega küllaltki väikesel maa-alal kaardil 1 tekib ligikaudu 1/3 kogu Eesti olmejäätmetest.

Ragn-Sells on Konkurentsiametile esitatud vastuväidetes seisukohal, et korraldatud jäätmeveopiirkondade üle-eestiline kaart ei näita turuosaliste turujõudu, sest enamus segaolmejäätmetest tekib Tallinnas. Ragn-Sellsi hinnangul on suurem turujõud nendel vedajatel, kes tegutsevad suurema asustustihedusega piirkondades. Kuna Tallinnas ja Harjumaal tekib ligikaudu 40% kogu Eesti segaolmejäätmetest ja Ragn-Sellsi osa sellest moodustas 2017. aastal vaid ligikaudu [10 – 20]%, siis näitab see Ragn-Sellsi hinnangul nende turujõu nõrkust.

Tabelitest 4 ja 5 selgub, et Ragn-Sellsi osatähtsus olmejäätmete kogumisel ja vedamisel Tallinnas on langenud. Keskkonnaagentuurilt andmete küsimise ajal ei olnud statistika 2017. aasta kohta veel kinnitatud, mistõttu ei saa ka kinnitada ega ümber lükata Ragn-Sellsi poolt väidetavat [10 – 20]%-turuosa Tallinna linnas. Tabelitest nähtub, et turuosa on kaotatud Ekovir OÜ-le. Tallinna olmejäätmete kogumise ja veo turule on Konkurentsiametile teadaolevalt 2016. aastal sisenenud lisaks Baltic Waste Management OÜ, kes võitis mitmeid hankeid ning peaks 2017. aastal olema saavutanud Tallinnas märkimisväärse turuosa.

Konkurentsiameti hinnangul ei saa siiski Ragn-Sellsi turuosa langusest Tallinnas järeldada tema nõrka turujõudu, kuna tegemist on rahvusvahelisse kontserni kuuluva ning ajalooliselt pikaajaliselt ühe suurima jäätmekäitlusettevõtjaga Eestis. Ragn-Sells on

oluliselt suuremate ressursside ja tugevama finantsjõuga ettevõtja, kui Ekovir OÜ ja Baltic Waste Management OÜ.

Kaardilt 1 nähtub, et valdav enamus korraldatud olmejäätmeveost on kogu Eesti territooriumil jagunenud kahe ettevõtja vahel: Ragn-Sells ja Eesti Keskkonnateenused AS. Samuti nähtub kaardilt ning eeltoodud selgitustest Tallinna kohta, et Ragn-Sells ja Eesti Keskkonnateenused AS tegutsevad erinevates piirkondades üle-eestiliselt, sh Tallinnas, kuid Ekovir OÜ peamiselt Põhja- ja Ida-Eestis. Ilmselt selgub korraldatud jäätmeveo piirkondade jagunemisest, et kõigi turuosaliste tegevuspiirkonnad ei jagune Eestis ühtlaselt ning üle-eestiliselt konkureerivad omavahel peamiselt kaks suuremat turuosalist – Eesti Keskkonnateenused AS ja Ragn-Sells.

Käesoleva koondumise puhul ei ole vajadust täpselt määratleda, kas kaubaturule kuuluvad kõik olmejäätmed või vaid segaolmejäätmed, kuna suuremate turuosaliste turuosad sellest sõltuvalt oluliselt ei erine. Samuti ei ole põhjendatud kaubaturu geograafilise ulatuse täpne määratlemine vaid olmejäätmete kogumise ja vedamise kirjeldamise põhjal, kuna tegemist on vertikaalsete mõjudega koondumisega ning hinnang kaubaturu geograafilisele ulatusele sõltub olmejäätmete kogumise ja vedamise ning nende lõppkäitlemise vertikaalsest seosest tulenevatest mõjudest.

4.2.2 Liigiti kogutud pakendijäätmete kogumine ja vedu

Koondumise teate kohaselt tekib koondumise osaliste tegevuste vahel horisontaalne kattuvus liigiti kogutud pakendijäätmete kogumisel ja vedamisel. Eestis liigiti kogutud pakendi jäätmetest (jäätmekoodid 15 01 01 – 15 01 07)⁴ moodustas koondumise teate kohaselt aastatel 2014 – 2016 Ragn-Selli osatähtsus [10 – 20]% ja Väätša Prügila osatähtsus [0 – 5]%. Lisaks kogu pakendijäätmetele on koondumise teates esitatud eraldi koondumise osaliste osatähtsused müüdavatest kogustest ja ka teenitud müügitulust erinevate pakendi liikide lõikes: paber ja kartong, klaas, plast ja metall. Võttes osatähtsuste arvestamisel aluseks Eestis tekkinud pakendite koguseid olid koondumise osaliste osatähtsused 2016. aastal järgmised:

Tabel 6

Pakendite müük Eestis 2016				
	paber ja kartong	klaas	plast	metall
Ragn-Sells	[30-40]%	[10 – 20]%	[10 – 20]%	[0 – 5]%
Väätša Prügila	[0 – 5]%	[0 – 5]%	[0 – 5]%	[0 – 5]%
Koondumise osalised kokku	[30 – 40]%	[10 – 20]%	[10 – 20]%	[0 – 5]%

Ülaltoodud tabelist 6 selgub, et kõige suurem osatähtsus oli Ragn-Sellsil paber- ja kartongpakendite käitlemisel. Selle põhjuseks on asjaolu, et seda pakendite liiki kogutakse olulisel määral korraldatud jäätmeveo raames. Seetõttu on paber- ja kartongpakendite osas Ragn-Sellsile võrdväärne konkurent Eesti Keskkonnateenused AS. Arvestades lisaks, et koondumisega lisanduv maht on väike ning puudub vertikaalne seos koondumise osaliste tegevustes, ei mõjuta koondumine oluliselt konkurentsi paber- ja kartongjäätmete kogumisel Eestis. Samuti ei mõjuta koondumine oluliselt konkurentsi muude pakendiliikide kogumisel. Selles valdkonnas tegutseb palju konkureerivaid ettevõtjaid:

⁴ Jäätmearuandluse infosüsteem, jäätmete käitus tekkepõhise nimistu järgi, kättesaadav: <https://jats.keskkonnainfo.ee/main.php?page=content&content=summary>

Eesti Keskkonnateenused AS, OÜ Eesti Pakendiringlus, Eesti Taaskasutusorganisatsioon MTÜ, RP Pakend OÜ, OÜ Tootjavastutusorganisatsioon, Eesti Vanapaber OÜ.

4.2.3 Jäätmejaamade haldamine

Jäätmejaamad on spetsiaalselt rajatud, tehniliselt varustatud jäätmekäitluskohad, kuhu on paigutatud taaskasutatavate jäätmete kogumiseks ja esmatöötlemiseks kogumismahutid, sh ohtlike jäätmete kogumismahutid. Jäätmejaamad paiknevad hajusalt erinevates kohtades kogu Eesti territooriumil. Keskkonnaregistri andmetel⁵ tegutsevad Eestis erinevat liiki jäätmekäitluskohad, nt ümberlaadimisjaamad, jäätmejaamad, kogumispunktid. Koondumise osalised on seisukohal, et samale kaubaturule tuleb asetada kõik jäätmekäitluskohad, kus võetakse elanikelt jäätmeid vastu. Lisaks jäätmejaamadele ning kogumispunktile on sellisteks kohtadeks ka komplekslubadega ümberlaadimisjaamad. Tuginedes Keskkonnaregistri andmetele on koondumise osaliste hinnangul töötavaid jäätmejaamasid, sh ümberlaadimisjaamad ja kogumispunktid, kokku ligikaudu 95.

Jäätmejaamade haldamine antakse kohalike omavalitsuste poolt üle hangetega ning kohalik omavalitsus sõlmib riigihanke tulemusel valitud ettevõtjaga jäätmejaama halduslepingu. Kuna jäätmejaamade haldamisel antakse ainuõigus teatud tähtjaks (tavapäraselt kolmeks aastaks), siis on järgnevatel hangetel võimalik konkureerida nii olemasolevatel kui ka uutel ettevõtjatel ning parima pakkumise teinud pakkuja selgub hanke tulemusena.

Koondumise osaliste ja teiste suuremate jäätmejaamade haldajate osatähtsused kogu jäätmejaamade arvust Eestis olid koondumise teate kohaselt 2018. aastal koondumise teate esitamise ajal järgmised: Väätša Prügila – [20 – 30]%, Ragn-Sells – [0 – 5]%, Eesti Keskkonnateenused AS – [40 – 50]%, OÜ Hiiu Autotrans – [5 – 10]%, Keskkonnateenused MTÜ – [0 – 5]% ja ülejäänud [20 – 30]%.

Kuigi jäätmejaamade haldamise tingimused on olulises osas omavalitsuste kujundada jaguneks koondumise tulemusel ligikaudu [60 – 70]% kogu Eesti jäätmejaamadest kahe suurima olmejäätmete kogumise ja vedamisega tegeleva ettevõtja vahel. Kõikide teiste jäätmejaamade haldajate üle-eestilised osatähtsused on oluliselt madalamad. Sellele vaatamata ei tuvastanud Konkurentsiamet käesoleva koondumise menetlemisel, et koondumine võiks kahjustada konkurentsi jäätmejaamade haldamisel. Seetõttu jätab Konkurentsiamet jäätmejaamade haldamise kaubaturu täpsema määratluse lahtiseks.

4.2.4 Jäätmete lõppkäitlus

Mõlemad koondumise osalised tegelevad jäätmete lõppkäitlusega, kuid erineval moel ja erinevas ulatuses. Väätša Prügila jaoks on jäätmete lõppkäitlus põhitegevuseks. Ragn-Selli äritegevustes on jäätmete lõppkäitluse osatähtsus aga väike.

Väätša Prügila on üks neljast Eestis tegutsevast prügilast, kus tegeldakse erinevate jäätmeliikide, sh segaolmejäätmete lõppkäitlemisega. Ragn-Sells tegeleb jäätmete lõppkäitlusega oma Tallinna jäätmejaamas, kus tal on jäätmekütuse tehas, milles on võimalik taaskasutada põlevjäätmeid – tootes nendest jäätmekütust. Ka Väätša Prügilal on

⁵Kättesaadav internetis:

<http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main.jsessionid=KyXfbjLLMI8KxGWyOzG8cLTHrT89GmX3ypjF67vDKHhRwvnS8Yvr!-1139543640#HTTPnlw5vxGsRtjc0McfykOkFeKJ743m3E>

olemas põhimõtteline võimekus väikeses mahus jäätmekütuse tootmiseks. Väätsa Prügila toodab jäätmekütust pakendijäätmetest. Jäätmekütuse tootmine ei ole Väätsa Prügila jaoks aga oluliseks tegevusalaks ning Väätsa Prügila on tootnud jäätmekütust marginaalses mahus (2016. aastal kokku 64,2 tonni). [...]

Taaskasutatavatest jäätmeliikidest eristuvad segaolmejäätmed, mille lõppkäitlus toimub märkimisväärses ulatuses Eestis. Segaolmejäätmete lõppkäitluse puhul tuleb arvestada sellega, et JäätS § 36 lg 1 ja 2 kohaselt tuleb segaolmejäätmel enne prügilasse ladestamist sortida ja sortimata segaolmejäätmete ladestamine prügilasse on keelatud.

Konkurentsiameti analüüsi kohaselt olid nelja prügila peale kokku eelneval kolmel aastal vastuvõetud ja ladestatud segaolmejäätmete kogused ja nende osatähtsused kogu Eestis kogutud segaolmejäätmetest (vt tabel 1) järgmised:

Tabel 7

Segaolmejäätmel prügilates			
	2015	2016	2017
Vastuvõetud segaolmejäätmel (tonnides)	118339	132796	214151
Ladestatud segaolmejäätmel (tonnides)	24679	36221	74823
Vastuvõetud segaolmejäätmel osatähtsus Eestis tekkinud segaolmejäätmel	40%	43%	68%
Ladestatud segaolmejäätmel osatähtsus Eestis tekkinud segaolmejäätmel	8%	12%	24%

Teiseks oluliseks segaolmejäätmel lõppkäitluse viisiks on nende taaskasutus (energiakasutus) AS-ile Eesti Energia kuuluvas Enefit Green AS Iru Elektriijaama jäätmepõletusplokis. Alljärgnevas tabelis on esitatud Iru Elektriijaamas vastuvõetud Eestist tarnitud segaolmejäätmel kogused viimasel kolmel aastal ning nende osatähtsused kogu Eestis kogutud segaolmejäätmel.

Tabel 8

Segaolmejäätmel Iru Elektriijaamas			
	2015	2016	2017
Vastuvõetud Eesti segaolmejäätmel (tonnides)	[...]	[...]	[...]
Osatähtsus Eestis tekkinud segaolmejäätmel	[60 – 70]%	[60 – 70]%	[40 – 50]%

Võrreldes vastuvõetud segaolmejäätmel koguste muutuseid prügilatesse (Tabel 7 esimene rida) ja Iru Elektriijaama (Tabel 8), on näha koguste suurenemist prügilates ja vähenemist Iru Elektriijaamas. Selle muutuse peamiseks põhjuseks oli pikaajaliste tarnelepingute lõppemine ning varustustingimuste muutmine Enefit Green AS-is, millega mindi üle senistelt pikaajalistelt lepingutelt lühemaajalistele ning kogustel põhinevatele hangetele. Jäätmetarnete saamiseks hakkas Enefit Green AS korraldama konkursse kindlaks määratud jäätmekogustele. Sellise korralduse tulemusel ei õnnestunud mõnedel olmejäätmel kogujatel võita nii palju konkursse, mille tulemusel oleks jätkunud nende jäätmetarned Iru Elektriijaama varasematele kogustele sarnases mahus. Alternatiivina pidid nad hakkama tarnima rohkem jäätmeid prügilatesse. Samuti on Iru Elektriijaama aasta-aastalt suurendanud segaolmejäätmel importi. Lisaks selgub tabelitest 7 ja 8, et prügilates ja Iru Elektriijaamas vastuvõetud segaolmejäätmel kogused kokku ületavad Eestis kogutud segaolmejäätmel koguseid. Selle põhjuseks on asjaolu, et osa prügilates

vastuvõetud segaolmejäätmetest saadetakse edasi Iru Elektriijaama, mistõttu kajastub see osa topelt.

Konkurentsiamet leiab, et segaolmejäätmete põletamist Iru Elektriijaamas ja segaolmejäätmete lõppkäitlust prügilates ei saa arvestada teineteist asendavatena. Nimelt makstakse jäätmetest toodetud elektri eest toetust, samas kui jäätmete ladestamise eest tuleb prügilatel tasuda saastetasu. Sellise riikliku regulatsiooni tingimustes jääb segaolmejäätmete lõppkäitlemise eest tasutav hind alati soodsamaks nende põletamisel ning seda tõenäoliselt ka Enefit Green AS-i uute tarnetingimuste korral. Lisaks on Iru Elektriijaama poolt vastuvõetavad segaolmejäätmete kogused piiratud, mistõttu jääb alles küllaltki suur kogus segaolmejäätmeid, mida peab muul moel käitlema. Peamiseks selleks teiseks käitlusviisiks ongi lõppkäitlemine prügilates (vt koguseid Tabelis 7). Nii kaua kuni olmejäätmete põletamine on keskkonnanahoiu kaalutlustel seatud prioriteediks nende prügilates ladestamise ees, veetakse esmajärjekorras segaolmejäätmed Iru Elektriijaama nendest soojus- ja elektrienergia tootmiseks ning kõik segaolmejäätmed, mis jäävad sellest üle, käideldakse enamjaolt prügilates. Sellist olukorda arvestades võib järeldada, et need kaks segaolmejäätmete lõppkäitlusviisi ei konkureeri oluliselt omavahel.

Ragn-Sells on Konkurentsiametile esitatud vastuväidetes asunud seisukohale, et segaolmejäätmete lõppkäitlusturul osalevad otseselt konkurentidena nii prügilad kui Iru Elektriijaam, kuna:

- Konkurentsiamet tuvastas, et Iru Elektriijaamas toimunud jäätmete vastuvõtu süsteemi muutuse tagajärjel hakkasid jäätmevedajad segaolmejäätmeid enam üle andma prügilatele.
- Enefit Green AS selgitas käesoleva koondumise menetluses, et jäätmete kogujal võib olla huvi suurendada segaolmejäätmete ladestamist jäätmepõletustehasesse tarnimise asemel. Seega Iru Elektriijaama jäätmepõletustehas peab prügilaid enda konkurentideks.
- Ladestatakse vaid 21-35% segaolmejäätmetest.

Konkurentsiamet on eeltoodud kolmest põhjusest esimest oma hinnangus arvestanud ning leidnud, et sellisele sündmusele tingitud asendamisele vaatamata ei saa segaolmejäätmete lõppkäitlemist prügilates ja Iru Elektriijaamas pidada teineteist asendavateks, tuues selleks ka mitmeid põhjendusi (vt eelpool lk 11-12). Iru Elektriijaamas toimunud jäätmete vastuvõtu süsteemi muutuse tagajärjel hakkasid jäätmevedajad segaolmejäätmeid enam üle andma prügilatele seetõttu, et Iru Elektriijaamas vastuvõetavate Eestist kogutud segaolmejäätmete kogused langesid oluliselt ning ettevõtjatel ei olnud neid mujale viia, kui prügilatesse.

Lisaks peab Konkurentsiamet oluliseks selgitada, et segaolmejäätmete tarnijad Iru Elektriijaama selgitatakse konkursside (enampakkumiste) tulemusel. Neid korraldatakse perioodiliselt ning teatud kindla jäätmete koguse tarnimiseks määratletud ajaperioodil. Konkurssidel osalemine on väga aktiivne, mille tulemusel on Iru Elektriijaama jäätmete tarnimise eest makstav tasu tõusnud enam kui kahekordseks, võrreldes tasuga, mis kehtis enne kui jäätmete tarnimiseks sõlmiti kokkuleppeid ilma konkursita. Eelkirjeldatud areng Iru Elektriijaama jäätmete vastuvõtmisel viitab Konkurentsiameti hinnangul ilmselgelt nõrgale konkurentsiturvele teistelt segaolmejäätmete lõppkäitlejatelt, st prügilatelt.

Ettevõtjate käitumise praktika näitab, et Iru Elektriijaama eelistatakse prügilatele. Iru Elektriijaama võrdlemisel prügilatega on oluline arvestada, et sinna jäätmete tarnimisel on jäätmeveo ettevõtjad hinna pakkujad. Jäätmete üleandmise-vastuvõtmise hind prügilatesse selgub suuremate jäätmetarnijate puhul aga läbirääkimiste tulemusel. Arvestades, et Iru Elektriijaama hangetel pakkumiste tegemise ajal on ettevõtjad täpselt teadlikud, millistest piirkondadest kogutud jäätmeid, milliste transpordikulude ja väravatasudega nad prügilatesse üle annavad, pakuvad nad Iru Elektriijaamale konkurentsitingimustes maksimaalselt kõrget hinda, kuid madalamat alternatiivsetele segaolmejäätmete lõppkäitlusvõimalustele, milleks on eelkõige lõppkäitlus prügilates. Sellises olukorras jääb segaolmejäätmete lõppkäitlus Iru Elektriijaamas alati napilt soodsamaks võrreldes alternatiivsete võimalustega prügilates, mistahes hinnamuudatusi prügilates ette võetaks. Seega puudub prügilate ja Iru Elektriijaama vahel hinnasurve. Iru Elektriijaam on segaolmejäätmete lõppkäitluskohana eelistatud võrreldes prügilatega, sinna segaolmejäätmete tarnimiseks on alati nõudlust ja Iru Elektriijaam on soovitud jäätmeahtudega kindlustatud. Tänu Iru Elektriijaamale on prügilatesse üleantavate segaolmejäätmete kogused väiksemad võrreldes olukorraga, kui Iru Elektriijaama ei eksisteeriks, kuid olulist konkurentsipurvet Iru Elektriijaama ja prügilate vahel ei ole. Iru Elektriijaama jäätmete vastuvõtmise võimekus on piiratud ning kõik ülejäänud Eestis kogutud segaolmejäätmed tuleb vedada prügilatesse. Lisaks eeltoodule paikneb vastavalt jäätmeseaduse § 221 lõikes 1 sätestatud jäätmehierarhiaale jäätmete põletamine jäätmehierarhias kõrgemal astmel kui jäätmete prügilasse ladestamine (kõrvaldamine) ning viimati nimetatud käitlusviisile peaksid jäätmevaldajad eelistama hierarhias kõrgemal paiknevaid viise (nt jäätmete põletamine).

Eeltoodud Ragn-Selli argumentidest teise, Enefit Green AS-i vastuse osas on oluline rõhutada, et vastuse kohaselt pidas Enefit Green AS võimalikuks, et prügikäitluse väärtusahelat läbiva kontrolli tugevnemise kaudu võib suurenda prügi ladestamine jäätmete kogujale kuuluvas prügilas. Konkurentsiameti hinnangul on selline tulemus käesoleva koondumise loomulik tagajärg, kuna vastasel juhul ei oleks koondumisel majanduslikku põhjendust. Lisaks arvestades segaolmejäätmete kogumise koha ja lõppkäitlemise koha lähedusprintsipi ning asjaolu, et Ragn-Selli olmejäätmete kogumise ja veo mahud Tallinnas on oluliselt langenud, on tulemuseks olukord, kus Ragn-Selli mahud segaolmejäätmete lõppkäitlemiseks Tallinna lähedal asuvasse Iru Elektriijaama vähenevad. Samas on vabanenud ressursse, mida oleks võimalik kasutada olmejäätmete kogumiseks ja vedamiseks teistes piirkondades, nt Väätša Prügila lähipiirkonnas, mis peaks ka suurendama Ragn-Selli jäätmetarneid Väätša Prügilasse.

Ragn-Selli kolmas argument, mis näitab, et ladestatakse vaid 21-35% prügilates vastuvõetud segaolmejäätmetest, ei põhjenda Konkurentsiameti hinnangul mingil moel seda, et segaolmejäätmete lõppkäitlemisel osalevad otsese konkurentidena nii prügilad kui Iru Elektriijaam.

Ragn-Sells on vastuväidetes Konkurentsiameti hinnangule esitanud andmed Tallinna Kesklinna ja Vanalinna veopiirkondadest korraldatud jäätmeveo raames kogutud jäätmete käitlemise hanke kohta. Sellel hankel osalesid Ragn-Sells, Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS ning Enefit Green AS. Parima pakkumuse tegi Enefit Green AS. Ragn-Selli hinnangul näitab asjaolu, et ühel hankel osalesid koos Iru Elektriijaam ning prügila seda, et mõlemad tegutsevad samal kaubaturul. Konkurentsiamet nõustub, et märgitud hankes osalemisega, on Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS prügilana ning Enefit Green AS (Iru Elektriijaam) osalenud samal kaubaturul. Samas saab

Konkurentsiameti hinnangul selle hanke tulemusest teha järelduse, et Iru Elektriijaamas on jäätmete lõppkäitlemise hinnatase soodsam. Antud juhul oli Iru Elektriijaama pakkumine [10 – 20]% võrra soodsam kui hinnatasemelt järgnenud Ragn-Sellsi pakkumine. Selline tulemus kinnitab Konkurentsiameti eeltoodud selgituses esitatud majandusliku loogika paikapidavust. Seda isegi tingimustes, kus hinna küsijaks on kolmas isik, antud juhul Tallinna Keskkonnaamet. Lisaks saab kõnealusel hankel osalenud ettevõtjate pinnalt järeldada olmejäätmete lõppkäitlemise geograafilise ulatuse lokaalsust. Nimelt paiknevad nii Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS ja Iru Elektriijaam mõlemad Tallinna lähedal. Konkurentsiametile teadaolevalt ei ole teised prügilad Tallinna olmejäätmete lõppkäitlushangetel osalenud.

Lisaks põletamise teel energia tootmisele ja lõppkäitlemisele prügilates on segaolmejäätmete lõppkäitlemisel veel üheks võimaluseks nendest prügikütuse tootmine. Kuigi selleks on olemas ressursid ja seadmed Ragn-Sellsil, Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuses, Uikala Prügilal ja vähesel määral ka Väätsa Prügilal, kasutatakse seda võimalust vähe. Peamiseks põhjuseks on raskused ostja leidmisel. Konkurentsiametile teadaolevalt on prügikütuse tootmine ja müümine märkimist väärivas mahus õnnestunud vaid Ragn-Sellsil. Viimasel kolmel aastal on Ragn-Sellsi poolt jäätmekütuse tootmiseks kasutatud jäätmete, sh segaolmejäätmete kogused olnud järgmised:

Tabel 9

Ragn-Sellsi jäätmekütuse (MBT) tootmiseks kasutatud tooraine (kogused tonnides)			
	2015	2016	2017
Kõik jäätmed kokku	[...]	[...]	[...]
sh segaolmejäätmed	[...]	[...]	[...]

Tabelis 9 esitatud kogustest nähtub, et prügikütuse tootmine ei ole arvestatav alternatiiv segaolmejäätmete käitlemisele prügilates ega ka põletamisele Iru Elektriijaamas.

Võrreldes kõiki eelnimetatud olmejäätmete lõppkäitlemise meetodeid, võib järeldada, et nende lõppkäitlus prügilates ei konkureeri oluliselt lõppkäitlemisega Iru Elektriijaamas ja prügikütuse tootmisega ega vastupidi. Seega analüüsitakse antud koondumise hindamisel segaolmejäätmete lõppkäitlemist prügilates eraldiseisvalt. Samuti on segaolmejäätmete lõppkäitlemisele omane lokaalsus, mille kohaselt toimub lõppkäitlus pigem nende tekke ja kogumise kohale lähimas jäätmete lõppkäitluskohas, nt ei veeta üldjuhul Tallinnast kogutud segaolmejäätmeid Väätsa ega Paikre prügilatesse.

Alljärgnevas tabelis on esitatud prügilate osatähtsused prügilatesse segaolmejäätmete vastuvõtmisel viimasel kolmel aastal tuginedes prügilate poolt Konkurentsiametile esitatud andmetele.

Tabel 10

Prügilates vastuvõetud segaolmejäätmed						
	2015		2016		2017	
	Kogus	%	Kogus	%	Kogus	%
Väätsa Prügilala	[...]	[10 - -20]%	[...]	[0 - 5]%	[...]	[10 - 20]%

Paikre Prügila	[...]	[30 – 40]%	[...]	[30 – 40]%	[...]	[10 – 20]%
Uikala Prügila	[...]	[20 – 30]%	[...]	[30 – 40]%	[...]	[20 – 30]%
Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus	[...]	[20 – 30]%	[...]	[30 – 40]%	[...]	[30 – 40]%
Kokku	118339	100%	132796	100%	214151	100%

Ragn-Sells on Konkurentsiameti hinnangule esitatud vastuväidetes väitnud, et Konkurentsiamet on ebaõigesti lähtunud vastuvõetud mitte ladestatud segaolmejäätmetest ning, et adekvaatne mõõdik prügilate turuosade ja turujõu väljaselgitamiseks oleks segaolmejäätmete ladestamise koguste võrdlemine. Konkurentsiametile on selline väide arusaamatu, kuna enne segaolmejäätmete ladestamist, tuleb need prügilates sorteerida ning osa segaolmejäätmetest suunata taaskasutusse. Konkurentsiamet peab kõiki prügilates segaolmejäätmetega tehtavaid toiminguid nende lõppkäitlemiseks ning ei ole mingit põhjust nende seast eraldada vaid ladestamist, kui ühte toimingut, mis on eelneval kolmel aastal sõltuvalt konkreetsest aastast hõlmanud 21% - 35% prügilates vastuvõetud segaolmejäätmete kogustest. Seetõttu jääb Konkurentsiamet endiselt seisukohale, et võrreldes omavahel prügilaid segaolmejäätmete lõppkäitlemisel, on kõige adekvaatsem arvestada prügilates käideldavate segaolmejäätmete kogumahtudega. Siiski juhul, kui võrrelda prügilate osatähtsusi vaid ladestatud segaolmejäätmete koguste põhjal oleks Väätša prügila osatähtsus eelnenud kolmel aastal Konkurentsiameti analüüsile tuginedes olnud järgmine: 2015 – [0 – 5]%, 2016 – [0 – 5]% ja 2017 – [40 – 50]%. Niivõrd kõrge turuosa 2017. aastal ei toetaks mingil moel Ragn-Selli seisukohta Väätša Prügila nõrgast turujõust.

Ragn-Selli vastuväidete kohaselt, juhul kui oleks asjakohane lähtuda vastuvõetud segaolmejäätmete kogustest, on Konkurentsiamet jätnud arvesse võtmata paljud jäätmekäitluskohtad, mis lisaks prügilatele, Iru Elektriijaamale ning jäätmekütuse tehastele jäätmeid vastu võtavad. Vastuväidete kohaselt andis Ragn-Sells, lisaks eelnimetatud kohtadele, segaolmejäätmeid 2017. aastal üle järgmistes jäätmekäitluskohtades: [...]. Konkurentsiamet selgitab, et hindab käesolevas koondumises jäätmete lõppkäitluskohtade (eelkõige prügilate) turupositsiooni. Ragn-Selli poolt eelnimetatud jäätmekäitluskohtades vastuvõetud segaolmejäätmeid ei saa arvestada, kuna nendes kohtades ei tegelda segaolmejäätmete lõppkäitlusega, vaid seal vastuvõetud segaolmejäätmed tuleb edastada jäätmete lõppkäitluskohta. Seega, juhul kui arvestada Ragn-Selli poolt nimetatud jäätmekäitluskohtadega, tekiks vastavate segaolmejäätmete koguste osas topelt arvestus. Seega ei ole Ragn-Selli eelnimetatud märkus asjakohane.

Konkurentsiamet küsis kõikidelt prügilatelt, millistest piirkondadest peamiselt nende prügilasse prügi veetakse. Saadud vastustest selgus, et vedu toimub peamiselt lähipiirkonnast, kuid tuuakse ka kaugemalt erinevatest piirkondadest üle Eesti. Prügilate vastused kinnitasid läheduse põhimõtte kehtivust, mille kohaselt peaks jäätmeveoettevõtja veopiirkondades kogutud jäätmete sortimiseks, ringlussevõtuks, taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks esmase valikuna kasutama nende tekkekohale võimalikult lähedal asuvat tervisekaitse- ja keskkonnanõuetele vastavat jäätmekäitluskohta. Seega on prügilate mõjualaks eelkõige nende lähipiirkonnad ning kauguse suurenemisega väheneb ka prügila mõju.

Prügilate omavahelisel võrdlemisel on lisaks oluline selgitada nende seotust segaolmejäätmete kogujate ja vedajatega. Uikala Prügila on valitseva mõju kaudu seotud Ekovir OÜ-ga ning Konkurentsiametile esitatud andmetel tarnis Ekovir OÜ valdava

enamuse enda kogutavatest jäätmetest Uikala Prügilasse. Samuti on Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus (edaspidi TJTK) kindlustatud Tallinna linnast kogutud jäätmetega, seda nii oma asukoha kui ka selle tõttu, et Tallinna linn omab valitsevat mõju TJTK üle ning korraldab linna territooriumil olmejäätmete kogumist ja vedu. [...]

Ainsateks prügilateks, mis ei oma valitseva mõju kaudu seoseid jäätmete kogumise ja vedamisega tegelevate ettevõtjatega, on Väätsa ja Paikre prügilad. Kummagi prügila peamisteks varustajateks on samuti need olmejäätmete kogumise ja vedamisega tegelevad ettevõtjad, kes ei ole valitseva mõju kaudu ühegi prügilaga seotud, st kaks kõige suuremat selle valdkonna ettevõtjat: Eesti Keskkonnateenused AS ja Ragn-Sells. Seega konkureerivad Väätsa ja Paikre prügilad omavahel kahe Eesti kõige suurema olmejäätmete vedaja tarnete nimel ning on teineteise suurimateks konkurentideks.

Arvestades eelkirjeldatud prügilate läheduse printsiipi, kus jäätmete prügilasse viimisel eelistatakse lähimat prügilat ning ka asjaolu, kus kõik prügilad ei tegutse võrdsetes konkurentsitingimustes, võib järeldada, et Tabelis 10 esitatud osatähtsused ei iseloomusta prügilate tegelikke positsioone ja turujõudu oma tegevusalal. Käesoleval juhul on prügilate turupositsiooni hindamisel lisaks nende üle-eestilistele turuosadele, oluline arvestada ka läheduse printsiipi ja vertikaalsest integreeritusest tulenevaid jäätmetarneid. Läheduse printsiibiga arvestamine on eriti suure kaaluga, kuna Tallinnas ja Harjumaal tekkinud segaolmejäätmed, mis moodustavad suure osatähtsuse kogu Eesti kogusest, viiakse peamiselt lõppkäitlemiseks lähemal asuvasse Iru Elektriijaama ja Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusesse. Sellise lähedusprintsiibi paikapidavust kinnitab Konkurentsiametile Keskkonnaagentuuri poolt esitatud andmed segaolmejäätmete koguste kohta maakondade kaupa, mis on läinud prügilatesse ja Iru Elektriijaama viimasel kolmel aastal.

Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS-i ja Iru Elektriijaama poolt esitatud andmete kohaselt on Tallinna Jäätmekeskuse tarnemahud nii Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus AS-i kui ka Iru Elektriijaama viimasel kolmel aastal oluliselt kasvanud. Selline areng kattub ajaliselt muutustega olmejäätmete kogumise ja vedamise korralduses Tallinnas, kui sellega hakkas järjest suurenevas mahu tegelema Tallinna Jäätmekeskus.

Samuti on vastavalt Konkurentsiametile esitatud andmetele Uikala Prügilasse suurimatest olmejäätmete vedajatest jäätmeid tarninud peamiselt ainult Ekovir OÜ ning väiksemas mahu Ragn-Sells. Selline olukord kattub Uikala Prügila lähiümbruse olmejäätmete kogumise ja vedamisega tegelevate ettevõtjatega, kelleks on samuti Ekovir OÜ ja Ragn-Sells (vt kaart 1). Väätsa ja Paikre prügilad sõltuvad ligikaudu 80% - 90% ulatuses ainult Eesti Keskkonnateenused AS-i ja Ragn-Sellsi tarnetest. Selline tarnijate struktuur kattub samuti Kesk- ja Lõuna-Eestist olmejäätmeid koguvate ja vedavate ettevõtjate struktuuriga.

Eelnevast tulenevalt saab järeldada, et segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates kehtib läheduse printsiip, kõik neli prügilat ei konkureeri omavahel igas Eesti piirkonnas kogutavate olmejäätmete nimel. Tegelikuses on Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse mõjuala valdavalt Tallinn, Harjumaa ja Lääne-Virumaa Uikala Prügila mõjuala peamiselt Lääne-Virumaa ja Ida-Virumaa ning Väätsa ja Paikre prügilad konkureerivad omavahel nende jäätmete lõppkäitlemise eest, mida ei põletata Iru Elektriijaamas ning mida kogutakse teistest piirkondadest Eesti territooriumil, eelkõige Kesk-Eestist ja Lõuna-Eestist. Selliseid geograafiliselt lokaalsemaid mõjualasid arvestades oleksid 2017. aasta andmetel nii Väätsa Prügila kui Paikre Prügila osatähtsused kummalgi ligikaudu 50% (vt

tabel 10, mille kohaselt olid kummaski prügilas vastuvõetud segaolmejäätmete kogused ligikaudu samad).

Koondumine mõjutab konkurentsi segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates vertikaalse seose kaudu olmejäätmete kogumise ja vedamisega, kus Ragn-Sells on üks kahest suurimast turuosalisest.

4.3 Hinnang koondumisele

Vastavalt KonkS § 22 lg 1 lähtub Konkurentsiamet koondumisele hinnangu andmisel vajadusest säilitada ja arendada konkurentsi, võttes seejuures arvesse kaubaturgude struktuuri ning tegelikku ja potentsiaalset konkurentsi kaubaturul, sealhulgas:

- 1) koondumise osaliste turupositsiooni, nende majanduslikku ja finantsjõudu ning konkurentide juurdepääsu kaubaturule;
- 2) juriidilisi ja muid kaubaturule sisenemise tõkkeid;
- 3) kaupade nõudlust ja pakkumist;
- 4) ostjate, müüjate ja tarbijate huvisid.

Käesoleva koondumise osalised tegutsevad samas valdkonnas, kuid valdavalt turustusahela erinevatel tasanditel. Ragn-Sells on üks suurematest jäätmete kogumise ja vedamisega tegelevatest ettevõtjatest Eestis. Väätša Prügila on üks neljast prügilast Eestis, kus tegeletakse erinevate jäätmeliikide, sh segaolmejäätmete, töötlemise ja kõrvaldamisega. Seetõttu arvestab Konkurentsiamet koondumisele hinnangu andmisel olulise asjaoluna vertikaalset seost koondumise osaliste tegevuste vahel ning mittehoriisontaalsete koondumiste eripära (eelkõige ohtusid, mida võib kaasa tuua samas valdkonnas, kuid kaupade ja teenuste tootmise ja turustamise erinevatel tasanditel ja erinevatel kaubaturgudel tegutsevate ettevõtjate koondumine).

4.3.1 Koondumisele esitatud vastuväited ning Konkurentsiameti taotlustele teabe saamiseks esitatud vastused

Alljärgnevalt toob Konkurentsiamet välja vaid sellised vastuväited ja vastustes esitatud arvamused konkurentsi kahjustumise kohta, millised ei ole Konkurentsiameti hinnangul Ragn-Selli poolt koondumise menetlemise käigus ümber lükatud või, mis ei vasta menetluses kogutud andmetele tuginedes tõele, ning millised on koondumisele hinnangu andmise seisukohalt asjakohased.

Koondumise kohta esitasid 09.03.2018 vastuväited kaks ettevõtjat: AS Eesti Keskkonnateenused ja üks anonüümseks jääda sooviv ettevõtja esitas vastuväited suuliselt Konkurentsiametis kohapeal. Mõlemas vastuväites oli peamiseks konkurentsi kahjustamise põhjuseks peetud Ragn-Selli poolsest olmejäätmete kogumisest ja vedamisest ning Väätša Prügila segaolmejäätmete lõppkäitlemisest tekkivast vertikaalsest seosest tulenevat turujõudu.

Eesti Keskkonnateenused AS-i vastuväited

Eesti Keskkonnateenused AS pidas oma vastuväites võimalikuks, et koondumise tulemusel jääks turule tegutsema kolm vertikaalselt integreeritud jäätmevedajat, kes sisuliselt jagavad Eesti turu omavahel ära lähtuvalt neile kuuluvate prügilate

haardeulatusest ning konkureerivad omavahel minimaalselt. Näiteks Ida-Virumaal tegutseb juba praegu Ekovir OÜ tagasihoidliku konkurentsipurve tingimustes ning samuti on Tallinna linnale kuuluval Tallinna Jäätmekeskusel vaba juurdepääs Tallinna linna valitseva mõju alla kuuluvale Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusele.

Eesti Keskkonnateenused AS-i hinnangul, kui keskse asukohaga Väätša prügila läheks mõne korraldatud jäätmeveoturu osalise kontrolli alla, surutaks teised jäätmeveoettevõtjad varsti turult välja (eriti Lõuna- ja Kesk-Eestis), kuna neil ei oleks kuhugi võimalik segaolmejäätmeid ladestada. Eesti Keskkonnateenused AS-i hinnangul omab Väätša Prügila turgu valitsevat seisundit nii Kesk-Eestis kui Lõuna-Eestis kogutud segaolmejäätmete osas. Kui võtta lisaks arvesse Ragn-Selli suurt turujõudu segaolmejäätmete prügilates lõppkäitlemisega vertikaalselt seotud olmejäätmete vedamisel, on väljaspool kahtlust, et koondumine omab märkimisväärseid vertikaalseid mõjusid jäätmekäitlusturgudele ning toob kaasa täiesti uue turuolukorra tekkimise.

Koondumine vähendab teiste prügilate tulusid, kuna Ragn-Sellil oleks vertikaalselt integreeritud ettevõtjana võimalus käidelda kõik oma jäätmed Väätša Prügilas. See toob kaasa üldise hinnatõusu prügilate teenustele, mille tulemusel tõusevad teiste jäätmevedajate kulud igal pool Eestis. Lisaks saavutaks Ragn-Sells võimekuse takistada uute jäätmevedajate sisenemist jäätmekäitlusega seotud turgudele.

Ragn-Selli vastuväidete kohaselt ei ole Eesti Keskkonnateenused AS-il kõigi kogutud olmejäätmete lõppkäitlemine takistatud. Vastavalt Ragn-Selli selgitustele on Väätša Prügila kasumisse toomiseks vajalikud suuremad jäätmevood. Seetõttu on iga Väätša Prügila operaator ning omanik, sealhulgas ka Ragn-Sells huvitatud suurema koguse jäätmevoogude vastuvõtmisest. Lisaks on Ragn-Selli hinnangul Eesti Keskkonnateenused AS võitnud mitmeid hankeid jäätmete üleandmiseks Iru Elektriijaamas. Arvestades eeldatavate Eesti Keskkonnateenused AS-i hangete võitude tulemusel Iru Elektriijaama tarnitavate jäätmemahude ning Eesti Keskkonnateenused AS-i poolt Kesk- ja Lõuna-Eestist kogutavate segaolmejäätmete mahudega, on Ragn-Sells järeldanud, et Eesti Keskkonnateenused AS-il oleks võimalus Iru Elektriijaamale üle anda kõik Kesk- ja Lõuna-Eestis kogutud segaolmejäätmed.

Konkurentsiamet küsis nii Iru Elektriijaamalt kui Eesti Keskkonnateenused AS-ilt andmeid viimase jäätmetarne mahude kohta nii eelnevatel aastatel kui ka nende mahude kohta, mis on kaetud kehtivate lepingutega. Vastustest selgus, et need tarnete mahud ei ole kaugeltki nii suured, kui seda on eeldanud Ragn-Sells. Arvestades kehtivate lepinguliste jäätmemahudega, ei ole Konkurentsiameti hinnangul Eesti Keskkonnateenused AS-il mõistlik hakata vedama segaolmejäätmeid Kesk- ja Lõuna Eestist Iru Elektriijaama, oluliselt otstarbekam on seda teha Harjumaa jäätmeveo piirkondadest.

Ragn-Selli vastuväidete kohaselt ei ole Eesti Keskkonnateenused AS-i poolt Kesk- ja Lõuna-Eestist kogutavate segaolmejäätmete kogused nii suured, et neid ei oleks võimalik üle anda mistahes jäätmekäitluskohas Eestis, mistõttu peab Ragn-Sells selleks, et Väätša Prügilat kasumlikult opereerida konkureerima vastavate koguste osas kõigi Eestis tegutsevate prügilatega ning ei saa endale lubada konkurentide jäätmete vastuvõtmisest keeldumist. Konkurentsiamet nõustub, et Eesti Keskkonnateenused AS-i Kesk- ja Lõuna-Eestist kogutavate segaolmejäätmete mahud on sellised, mille lõppkäitlemisega saaks hakkama iga prügila. Sellele vaatamata on sellest piirkonnast kogutavate segaolmejäätmete lõppkäitlemiseks Väätša Prügilale lähimaks alternatiiviks vaid Paikre Prügila. Mujale segaolmejäätmete vedamine muudaks teenuse osutamise kallimaks ning

konkureerimise Ragn-Sellsiga keeruliseks. Seega on konkurentsivõimelisi alternatiive vähe. Konkurentsiamet selgitab all pool punktis 4.3.2, millised võimalused tekivad vertikaalselt integreeritud ettevõtjal konkurentsi kahjustamiseks olukorras, kus turustruktuur kummalgi vertikaalselt seotud kaubaturul on kontsentreeritud.

Käesolevast koondumisest tulenevate, eelkõige vertikaalsete, mõjude hindamiseks küsis Konkurentsiamet arvamust Keskkonnaministeeriumilt, 17 omavalitsuselt Torma prügila, Uikala prügila ja Väätša prügila lähipiirkondadest. Lisaks küsis Konkurentsiamet andmeid ja arvamust neljalt prügilalt ja Enefit Green AS-ilt (Iru Elektriijaam) ning andmeid Keskkonnaagentuurilt.

Keskkonnaministeeriumi vastus

Keskkonnaministeeriumi hinnangul võib koondumise tulemusel realiseeruda risk, kus lõpetatakse biolagunevate jäätmete vastuvõtt ja käitlus Väätša prügilas ja see omakorda mõjutab kogu Kesk-Eesti piirkonna biolagunevate jäätmete käitlust. Keskkonnaministeerium tugines oma arvamuses sellele, et hetkel omab Ragn-Sells Tallinnas biolagunevate jäätmete käitlemiseks selleks spetsiaalselt rajatud käitist. Samuti toimub hetkel biolagunevate jäätmete käitlemine Väätša Prügilas. Biolagunevate jäätmete käitlemine on teatavasti selline käitlusviis, kus jäätmekäitleja poolt tehtud kulutused ületavad üldjuhul sealt saadavat tulu. Seda tingib peamiselt väljundmaterjali suhteliselt madal hind ja teisest küljest käitlusprotsessi kõrged kulud. Jäätmeid on vajalik segada, õhutada ning reguleerida ja seirata temperatuuri, niiskust. Kui Ragn-Sells lõpetab Väätša prügilas biolagunevate jäätmete vastuvõtmise või suunab edaspidi kulude kokkuhoidu soovides kõik Kesk-Eestis kogutavad biolagunevad jäätmed Tallinnas asuvasse käitisesse, samuti, kui teised jäätmekäitlejad ei saa biolagunevaid jäätmeid Väätša prügilasse viia, võib see kaasa tuua olukorra, kus Kesk-Eesti elanike biolagunevate jäätmete üleandmise teenus võib muutuda kallimaks ja see võib omakorda kaasa tuua tagasilööke jäätmete liigiti kogumisel.

Ragn-Sells kinnitas oma vastuväidetes, et neil ei ole koondumise järgselt plaanis lõpetada biolagunevate jäätmete vastuvõttu ja käitlust Väätša Prügilas, vaid näevad Väätša Prügilat kohana, kus seda tegevust kindlasti jätkata. [...]

Samuti tõi Keskkonnaministeerium välja üleüldisemalt Väätša prügila väravatasu ning selle edasise hinnakujunduse. Kui mingil põhjusel tekivad suured hinnaerisused Ragn-Sells poolt üleantavate jäätmete ja teiste jäätmevedajate poolt üleantavate jäätmete vahel, hakatakse viimaste poolt valida asukohta mõttes kaugemal asuvaid käitisi. Selle tulemusel suureneb jäätmete transpordi osakaal ja sellest tulenev keskkonnamõju.

Kohalike omavalitsuste vastused

Konkurentsiamet saatis taotlused seisukoha saamiseks kokku 17 omavalitsusele ning MTÜ-le Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus. Omavalitsuste valikukriteeriumiks oli nende paiknemine selliste prügilate lähipiirkondades, kus prügila operaatoriks on korraldatud olmejäätmete veoga tegelev ettevõtja. Sellisteks piirkondadeks on Uikala Prügila ja sulgemisel oleva Torma Prügila piirkonnad (vt ülal kaardilt 1 Uikala Prügila Kirde-Eestis ja Torma Prügila Torma valla territooriumil). Konkurentsiamet küsis nende omavalitsuste kogemust, kuidas on mõjutanud jäätmekäitlust nende territooriumitel sellise vertikaalselt integreeritud ettevõtja tegutsemine, kuna käesoleva koondumise tulemusel tekiks sarnane

olukord Väätsa Prügila piirkonnas. Lisaks küsis Konkurentsiamet arvamust omavalitsustelt Väätsa Prügila lähiümbruses ning MTÜ-lt Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus, mis tegeleb peamiselt Kesk-Eestis, sh Väätsa Prügila ümbruskonnas olevate omavalitsuste jäätmehoolduse korralduslike ülesannetega, sh korraldatud olmejäätmeveo riigihangete korraldamisega.

Kohalikest omavalitsustest töid Torma prügila lähiümbruse omavalitsused välja nende omavalitsuste territooriumil MTÜ Ida-Eesti Jäätmehoolduskeskuse poolt korraldatud hangete tulemused. Sellest ülevaatest selgus, et alates 2011. aastast on nende omavalitsuste territooriumitel viidud läbi kolm korraldatud jäätmeveo hanget ning kõikide hangete võitjaks on osutunud Ragn-Sells. Kõikide omavalitsuste ühiseks arvamuseks oli, et eelise hankel osalejale annab varasem piirkonna tundmine.

Uikala lähiümbruse omavalitsuste vastustest selgus kokkuvõtvalt, et pärast Uikala prügila minekut jäätmeveo ettevõtjaga seotud eraomaniku valitseva mõju alla, ei ole korraldatud olmejäätmeveo teenuste hinnad võrreldes varasema ajaga kasvanud. Samuti ei kurtnud omavalitsused teenuse kvaliteedi üle. Omavalitsuste vastuste kohaselt on siiski konkurents korraldatud olmejäätmeveo hangetel vähenenud ning konkurssidel osalevad vaid Eesti Keskkonnateenused AS, Ekovir OÜ ja Ragn-Sells. Vastustest selgus, et viimastel korraldatud jäätmeveo hangetel on võitjaks osutunud Ekovir OÜ. Konkurentsiamet poolt 2017. aastal tehtud „Korraldatud jäätmeveo konkurentsiolekorra analüüsi“ andmetel teostas Ida-Virumaal 20-st omavalitsusüksusest 11-s omavalitsuses (sh suuremates linnades) korraldatud jäätmevedu Ekovir OÜ, 5-s omavalitsuses Ragn-Sells ning ülejäänud omavalitsustes oli olmejäätmete vedu korraldamata.

Väätsa Prügila lähiümbruse omavalitsused töid oma vastustes välja mõned võimalikud koondumisest tuleneda võivad negatiivsed tagajärjed:

- koondumine loob võimaluse, kus prügila teenuste hinnad tõusevad ja jäätmehoolduse kulu läheb kallimaks;
- jäätmealase tegevuse koondumine Ragn-Sells'i kätte võimaldab tal suunata muude Eesti piirkondade olmeprügi temale kuuluvasse Väätsa Prügilasse ning võib vähendada võimalust ladestada konkurentidel Väätsa Prügilasse lähiümbruse prügi.
- Järvamaa omavalitsustele on Väätsa prügila ainus kõige lähemal asuv sobiv jäätmekäitluskoht. Koondumise tulemusena saab Ragn-Sells veohangete kõrval ilmselt võimaluse hakata mõjutama omavalitsusi jäätmekäitlushangetel osalemise kaudu, sest konkureerivatel vedajatel on piiratud võimalused jäätmete käitlemiseks ning seetõttu ei pruugi omavalitsustel piisata vaid vedaja leidmisest.

Kokkuvõttes väitsid Väätsa Prügila ümbruse omavalitsused siiski, et korraldatud jäätmeveo riigihangetel osalemine on avatud kõigile ning peamiseks valikukriteeriumiks on odavaim hind.

MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus vastus

MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus hinnangul kahandab kõnealune koondumine konkurentsi ja tekitab monopoli jäätmekäitlusturul Kesk-Eestis. MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus hinnangul haldab Ragn-Sells koondumise järgselt tõenäoliselt piirkonna suurimat jäätmejaamade võrku Väätsa prügilas ümbruses, suurendades seeläbi oma üldist turujõudu. Sama kehtib ka korraldatud jäätmeveo korral. Kontsessioonäär peaks veopiirkondades kogutud jäätmete sortimiseks, ringlussevõtuks, taaskasutamiseks või kõrvaldamiseks esmase valikuna kasutama nende tekkekohale võimalikult lähedal asuvat tervisekaitse- ja keskkonnanõuetele vastavat jäätmekäitluskohta. Seega on Väätsa prügilas juba täna turgu valitsev prügilas oma tegevuspiirkonnas, olles paljudes omavalitsustes soovituslik/kohustuslik jäätmekäitluskoht.

Ragn-Sells saab võimaluse suunata muude Eesti piirkondade olmeprügi temale kuuluvasse Väätsa prügilasse ning vähendada võimalust ladestada prügilasse lähiümbruse prügi. See takistab konkureerivate vedajate tegevust veoturul, kuna nad peavad leidma oma prügile alternatiivse käitluskoha.

Ragn-Sells saab ilmselt veohangetel pakkumuste esitamise kõrval võimaluse hakata mõjutama korraldatud olmejäätmeveo hangetel osalejaid monopoolse hinnakujuendusega jäätmete käitlemisel prügilas Kesk-Eesti piirkonnas. Seega hakkavad kohalikud omavalitsused sõltuma Ragn-Sellsist mitte üksnes jäätmete vedamisel, vaid ka jäätmete lõppkäitlemisel, kus konkurents on niigi väga väike (paljudele omavalitsustele on Väätsa ainus kõige lähemal asuv sobiv jäätmekäitluskoht).

Konkurentidel võivad suurenedada jäätmekäitluskulud, samas kui Ragn-Sellsil endal vastavad kulud ei suurene. See võimaldab tal hakata teisi ettevõtjaid turult välja suruma. Ragn-Sellsil saab olema võimalik tõsta prügilas hindu ka selliselt, et näiliselt tõuseb ka tema enda kulu. Väätsa prügilas omanikuna ei ole tema jaoks vahet, millise ettevõtja kaudu ta oma kasumi teenib. Analoogne stsenaarium leidis hiljuti aset näiteks Ida-Virumaal, kus Ekovir OÜ tõstis veohindu, väites, et (temale endale kuuluv!) Uikala prügilas olevat tõstnud oma hinda.

Ragn-Sellsi vastuväidete kohaselt on MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus seisukohad põhistamata. Hinnates konkurentsiolukorda olmejäätmete kogumisel ja vedamisel ning segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates, on Konkurentsiamet leidnud, et MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus poolt esitatud arvamused koondumise tulemusel Ragn-Sellsi jaoks tekkivatest võimalustest on turustruktuuri arvestades põhjendatud.

Prügilate ja Enefit Green AS-i vastused

Paikre Prügilas hinnangul avaldab koondumine selget negatiivset mõju kõikidele tavajäätmete käitlusteenustele, lisaks ka ohtlike jäätmete käitlusteenustele ning seda eestiüleselt. Lähtudes Väätsa prügilas kompleksloa võimalustest ja infrastruktuuri võimalustest ning arvestades Ragn-Sellsi olemasolevat turumõju, on võimalik suunata eestiüleselt lühemas või pikemas perspektiivis (korraldatud jäätmeveo hangete osas sõltub hangete uuendamisest, muude jäätmete osas on võimalik kohene suunamine) kriitiline mass jäätmeid Väätsa prügilasse tingimustel, mis ei vasta konkurentsiolukorras kehtivatele tingimustele ning tekitab seeläbi ebaausa konkurentsiolukorra kogu Eesti jäätmesektoris. Prügilas hinnangul piisab ainult Ragn-Sellsi (sama kehtiks ka Eesti Keskkonnateenuste kohta) poolt ühe prügilas omandamisest või selles valitseva mõju saamisest, et kogu Eesti väga piiratud jäätmekäitlussektoris asuda turu arenguid suunama viisil, mis ilma

takistusteta monopoliseerib juba lühikeses perspektiivis turu, vähendab veelgi juba täna olematut konkurentsi ning loob täiendavaid sisenemisbarjääre jäätmekäitluse kui avaliku huvi alla kuuluva teenuste pakkumise turule sisenemiseks.

Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus oli arvamusel, et Ragn-Sells kui väga suur jäätmete koguja väga paljudes kohaliku omavalitsuse piirkondades võib soovida suunata edaspidi jäätmeid ladestamisele ja või muul viisil käitlemiseks Väätša Prügilasse. Tänapäevaks ei ole ka teada kuivõrd peale koondumist jääb Väätša prügilala avatuks teistele turuosalistele.

Uikala Prügila hinnangul koondumine ei mõjuta konkurentsiolukorda. Samuti puuduvad Uikala Prügila hinnangul neil konkurendid

Enefit Green AS-i hinnangul võib koondumine mõjutada konkurentsiolukorda prügikäitluse väärtusahelat läbiva kontrolli tugevnemise kaudu. Väätša prügilala on Kesk- ja Lõuna-Eesti jaoks oluline prügiladestuskoht. Selline koondumine võimaldab jäätmete kogujal arvestada enda käitlusteenustes madalama ladestamise hinnaga kui pakutakse ladestamise võimalust teistele piirkonnas tegutsevatele jäätmete kogujatele/vedajale. Seeläbi võib prügiladestuskohta ning 21 jäätmejaama kontrolliv jäätmete koguja saada konkurentsieelise Lõuna-Eesti turul, mille tulemusena võib suurendada ka prügi ladestamine jäätmete kogujale kuuluvas prügilas selle asemel, et tarnida prügi jäätmehierarhias järgmisel tasemel kasutamiseks (energia tootmine).

4.3.2 Konkurentsiameti hinnang koondumise mõjudele

Antud koondumisest tulenev konkurentsi kahjustumine võib seisneda eelkõige segaolmejäätmete käitlemisel kogu vertikaalse tegevuste ahela koondumises ühe ettevõtja kätte ning sellest tulenevas võimaluses piirata konkurentsi ning takistada turule juurdepääsu nii olmejäätmete kogumisel ja vedamisel kui segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates. Käesolevast koondumisest tuleneva vertikaalse mõju hindamisel on oluline analüüsida just segaolmejäätmete käitlemisest tulenevaid mõjusid, kuna muude olmejäätmete osas ei ole prügilate osalemine nii suure tähtsusega ning nende lõppkäitlemiseks on muid erinevaid kohti ja võimalusi. Näiteks ei nõua paberi ja papi või liigiti kogutud pakendite müügieelne ladustamine selliste keskkonnanõuete järgimist ja edasist käitlemist nagu see on vajalik segaolmejäätmete puhul.

Tuvastamaks, kas segaolmejäätmete käitlemisega on koondumise osalistel võimalik konkurentsi kahjustada, on oluline esmalt tuvastada, kui suure osatähtsuse segaolmejäätmed kummaski vertikaalselt mõjutatud turust moodustavad.

Võttes aluseks JATS-i aruandlust, moodustasid aastatel 2014 – 2016 segaolmejäätmed kõikidest olmejäätmetest kokku ligikaudu 74%-78%. Konkurentsiameti poolt koondumise menetlemisel prügilatelt küsitud andmetele tuginedes moodustasid aastatel 2015 – 2017 prügilates vastuvõetud segaolmejäätmed kõikidest prügilates vastuvõetud tavajäätmetest, olenevalt aastast 42%-55%. Seega ei ole kahtlust, et tegemist on kummagi vertikaalselt seotud turu jaoks kõige olulisema jäätmeliigiga. Järelikult juhul, kui koondumise tulemusel tekib ettevõtjal selline positsioon, mis võimaldab tal takistada või piirata konkurentsi olmejäätmete kogumisel ja vedamisel või segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates, siis avaldaks see olulist kahjustavat mõju kummalgi turul tegutsevatele konkurentidele ning kahjustaks selle tulemusel ka konkurentsi.

Järgmiseks on oluline selgitada, milline on turustruktuur kummalgi vertikaalselt seotud kaubaturul, ning milline on koondumise osalistele avalduv konkurentsipurve.

Ragn-Sells on üks kahest suuremast turuosalisest olmejäätmete kogumisel ja vedamisel. Ragn-Selli turuosa on aastatel 2014 – 2016 olnud ligikaudu [30 – 40]% (vt tabelid 2 ja 3). Korraldatud olmejäätmete kogumine ja vedu on Kesk- ja Lõuna-Eestis jaotatud Ragn-Selli ja Eesti Keskkonnateenused AS-i vahel (vt kaart 1). See piirkond kattub teise koondumise osalise, Väätsa Prügila, peamise mõjualaga. Seega omab Ragn-Sells märkimisväärset turuosa olmejäätmete kogumisel ja vedamisel. Eriti oluline mõju on Ragn-Sellsil selles lokaalses piirkonnas, mis kattub vertikaalselt järgneval turul tegutseva Väätsa Prügila piirkonnaga, st Kesk- ja Lõuna-Eestis. Selles piirkonnas osutavad korraldatud olmejäätmevedu praktiliselt vaid kaks ettevõtjat: Ragn-Sells ja Eesti Keskkonnateenused AS. Seega on olmejäätmete kogumine ja vedu väga kontsentreeritud turustruktuuriga ning seda eriti piirkonnas, mis kattub segaolmejäätmete lõppkäitlemise piirkonnaga Väätsa Prügilas. Ragn-Sellsiga konkureerib selles piirkonnas praktiliselt vaid Eesti Keskkonnateenused AS. Juhul kui sellises duopoolses turustruktuuris toimib konkurents, siis on see olukord väga kergesti haavatav, kui üks ettevõtjatest saab eelised konkurendiga võrreldes.

Segaolmejäätmete lõppkäitus jaguneb Eestis viie ettevõtja vahel: neli prügilat ja Iru Elektriijaam. Nendest ettevõtjatest käideldakse kõige suurem kogus segaolmejäätmeid Iru Elektriijaamas. Konkurentsiameti hinnangul ei konkureeri prügilad Iru Elektriijaamaga, vt selgitust lk 12-13.

Vastavalt eelpool punktis 4.2.4 esitatud selgitustele ei tegutse ka segaolmejäätmete lõppkäitlusega tegelevad neli prügilat Eestis võrdsetes konkurentsitingimustes. Lisaks on prügilatel oma geograafiline mõjuala, mis on kitsam kui kogu Eesti territoorium, mistõttu Väätsa Prügila ei konkureeri Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusega ega Uikala Prügilaga. Prügilate omavahelises võrdluses segaolmejäätmete vastuvõtmisel avaldub Väätsa Prügilale kõige tugevam konkurentsipurve Paikre Prügilalt ning ülejäänud segaolmejäätmete lõppkäitlejatel tulenev konkurentsipurve on nõrk. Seega on sarnaselt vertikaalselt eelneva olmejäätmete kogumise ja vedamisega ka segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates turustruktuur kontsentreeritud ning Väätsa Prügilaga konkureerib valdavalt vaid Paikre Prügila.

Ragn-Sells ei nõustunud Konkurentsiameti seisukohaga, mille kohaselt Iru Elektriijaama, Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse ja Uikala Prügila poolne konkurentsipurve Väätsa Prügilale on nõrk. Oma seisukohtade kinnitamiseks esitas Ragn-Sells andmed nende poolt erinevatest piirkondadest kogutud segaolmejäätmete lähtepiirkondade ning nende edasise käitlemise sihtkohtade kohta. Esitatud andmetele tuginedes leidis Ragn-Sells, et Lõuna- ja Kesk-Eestist kogutud segaolmejäätmete lõppkäitluskohaks on suures ulatuses Iru Elektriijaam, järeldades sellest, et segaolmejäätmeid veetakse nende tekkekohtadest ka kaugematesse käitluskohtadesse ning Konkurentsiameti poolt väidetud jäätmekäitluse läheduse printsiip ei toimi. Seetõttu konkureerivad Ragn-Selli hinnangul omavahel kõik neli prügilat ja Iru Elektriijaam ning segaolmejäätmete lõppkäitlemisel toimub konkurents üle-eestiliselt ehk kaubaturu geograafiliseks ulatuseks tuleks määratleda kogu Eesti territoorium.

Konkurentsiameti hinnangul ei konkureeri segaolmejäätmete vastuvõtmisel Iru Elektriijaam prügilatega (vt selgitusi lk 12–13) ning asjaolu, mille kohaselt Iru

Elektrijaama veetakse segaolmejätmeid ka kaugematest Eesti piirkondadest, näiteks Tartust ja selle lähiumbrusest, ei seonu Iru Elektrijaama ja Prügilate vahelise Ragn-Selli poolt viidatud konkurentsipurvega. Põhjused, miks Iru Elektrijaam ei konkureeri prügilatega seisnevad muudes asjaoludes, mitte selles kui kaugel segaolmejätmeid Iru Elektrijaama veetakse. Siinkohal on asjakohane märkida, et Iru Elektrijaam impordib jätmeid ka Soomest.

Selleks, et kontrollida Ragn-Selli väidet, mille kohaselt konkureerivad kõik segaolmejätmete lõppkäitlejad üle-eestiliselt, küsis Konkurentsiamet Keskkonnaagentuurilt andmeid kõikidest Eesti piirkondadest (maakondade kaupa) kogutud olmejätmete ja segaolmejätmete koguste ning nende edasise käitlemise kohta. Alljärgnevas tabelites on esitatud prügilatesse ja Iru Elektrijaama veetud olmejätmete ja segaolmejätmete osatähtsused kogu konkreetse jätmete lõppkäitleja poolt vastuvõetud vastavatest jätmetest maakondade kaupa 2016. ja 2017. aastal.

Tabel 11

Kogused (tonnides) 2016															
Aasta	Maakond	Iru Elektrijaam		Paikuse prügilala		Tallinna prügilala		Torma prügilala		Uikala prügilala		Vätsa prügilala		Kogutud kokku	
		Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)
2016	Harjumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Hiiumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Ida-Virumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[80 - 90]%	[80 - 90]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	
	Jõgevamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[30 - 40]%	[30 - 40]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	
	Järvamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[70 - 80]%	[70 - 80]%	[0 - 5]%	
	Läänemaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Lääne-Virumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Põlvamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Pärnumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	
	Raplamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	
	Saaremaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Tallinn	[60 - 70]%	[60 - 70]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[70 - 80]%	[70 - 80]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[40 - 50]%	
	Tartumaa	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	[10 - 20]%	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	
	Valgamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Viljandimaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Võrumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
2016 kokku:		100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

Tabel 12

Kogused (tonnides) 2017															
Aasta	Maakond	Iru Elektrijaam		Paikuse prügilala		Tallinna prügilala		Torma prügilala		Uikala prügilala		Vätsa prügilala		Kogutud kokku	
		Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)	Olmejät med (kood 20 kokku)	Segaolmejätmed (kood 20 03 01)
2017	Harjumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Hiiumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Ida-Virumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[60 - 70]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Jõgevamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[70 - 80]%	[80 - 90]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Järvamaa	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	
	Läänemaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Lääne-Virumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Põlvamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Pärnumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	
	Raplamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	
	Saaremaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Tallinn	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[80 - 90]%	[70 - 80]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[30 - 40]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[40 - 50]%	
	Tartumaa	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[40 - 50]%	[50 - 60]%	[10 - 20]%	
	Valgamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Viljandimaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
	Võrumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	
2017 kokku:		100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

Ülaltoodud tabelitest nähtub, millistest piirkondadest kogutud olmejätmed ja segaolmejätmed kui suure osa konkreetsetes jätmete lõppkäitluskohas vastuvõetud jätmetest moodustavad. Tabelitest tuleneb selgelt, et läheduse printsiip kehtib ehk valdava osa konkreetsetes prügilas vastuvõetud segaolmejätmetest moodustavad prügilale lähimatest maakondadest kogutud jätmed.

Keskkonnaagentuurilt saadud andmeid olmejäätmete ja segaolmejäätmete liikumisest erinevatesse lõppkäitluskohtadesse on võimalik analüüsida ka eeltoodust erinevalt, näiteks kuidas on jagunenud konkreetsest maakonnast kogutud olme- ja segaolmejäätmed erinevate lõppkäitlejate vahel.

Tabel 13

		Kogused (tonnides) 2016													
		Iru Elektriijaam		Paikuse prügilal		Tallinna prügilal		Torma prügilal		Uikala prügilal		Väätsa prügilal		Kogutud kokku	
Aasta	Maakond	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)
2016	Harjumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[90-100]%	[90-100]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Hiiumaa	[60 - 70]%	[60 - 70]%	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Ida-Virumaa	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[90-100]%	[90-100]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Jõgevamaa	[30 - 40]%	[30 - 40]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Järvamaa	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Läänemaa	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[70 - 80]%	[70 - 80]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Lääne-Virumaa	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[30 - 40]%	[30 - 40]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Põlvamaa	[90-100]%	[90-100]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Pärnumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[90-100]%	[90-100]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Raplamaa	[70 - 80]%	[70 - 80]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Saaremaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[70 - 80]%	[70 - 80]%	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Tallinn	[60 - 70]%	[70 - 80]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[30 - 40]%	[20 - 30]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Tartumaa	[70 - 80]%	[70 - 80]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Valgamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[90-100]%	[90-100]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Viljandimaa	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Võrumaa	[70 - 80]%	[70 - 80]%	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
2016 kokku:		[50 - 60]%	[50 - 60]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%

Tabel 14

		Kogused (tonnides) 2017													
		Iru Elektriijaam		Paikuse prügilal		Tallinna prügilal		Torma prügilal		Uikala prügilal		Väätsa prügilal		Kogutud kokku	
Aasta	Maakond	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)	Olmejäätmed (kood 20 kokku)	Segaolmejäätmed (kood 20 03 01)
2017	Harjumaa	[20 - 30]%	[30 - 40]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[60 - 70]%	[60 - 70]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Hiiumaa	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Ida-Virumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[90-100]%	[90-100]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Jõgevamaa	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[30 - 40]%	[30 - 40]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Järvamaa	[80 - 90]%	[80 - 90]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Läänemaa	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Lääne-Virumaa	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Põlvamaa	[40 - 50]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Pärnumaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[90-100]%	[90-100]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Raplamaa	[30 - 40]%	[30 - 40]%	[5 - 10]%	[5 - 10]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Saaremaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[50 - 60]%	[60 - 70]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[30 - 40]%	[30 - 40]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Tallinn	[30 - 40]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Tartumaa	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Valgamaa	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[70 - 80]%	[80 - 90]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Viljandimaa	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[60 - 70]%	[60 - 70]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
	Võrumaa	[40 - 50]%	[40 - 50]%	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%
2017 kokku:		[30 - 40]%	[30 - 40]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[10 - 20]%	[0 - 5]%	[0 - 5]%

Sarnaselt eeltoodud võrdlusele jäätmete jagunemisest lõppkäitluskohtades nende tekkekohtade järgi kinnitavad ka andmed maakondadest kogutud jäätmete jagunemisest nende sihtkohtade (kogutud jäätmete edasiste käitluskohtade) lõikes üldjoontes, et segaolmejäätmete kogumise ja edasise käitlemise vahel kehtib läheduse printsiip. Leidub siiski ka mõningaid erandeid: näiteks on veetud 2017. aastal küllaltki suur kogus jäätmeid Tallinnast Uikala Prügilasse ja 2016. aastal Tartumaalt Tallinna Prügilasse.

Koondumise menetlemisel kogutud andmetest selgus, et Väätsa ja Paikre prügilad sõltuvad peamiselt Eesti Keskkonnateenused AS-i ja Ragn-Selli tarnetest. Selline olukord on ka loomulik tagajärg arvestades, et mõlemad ettevõtjad on ka praktiliselt ainsad olmejäätmete kogumise ja vedamisega tegelevad ettevõtjad nende prügilate mõjualas (vt kaart 1). Alljärgnevas tabelis on esitatud andmed Eesti Keskkonnateenused AS-i ja Ragn-Selli jäätmetarnete osatähtsuste kohta Väätsa ja Paikre prügilates vastuvõetud jäätmetest eelnenud kolmel aastal.

Tabel 15

Jäätmetarnete osatähtsused						
	Väätsa			Paikre		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Eesti Keskkonnateenused	[60 - 70]%	[50 - 60]%	[50 - 60]%	[40 - 50]%	[20 - 30]%	[40 - 50]%
Ragn-Sells	[20 - 30]%	[20 - 30]%	[30 - 40]%	[40 - 50]%	[60 - 70]%	[30 - 40]%
Kokku	[90 - 100]%	[70 - 80]%	[80 - 90]%	[80 - 90]%	[80 - 90]%	[80 - 90]%

Eelnevast tulenevalt omavad mõlemad koondumise osalised tugevat turujõudu üksteisega vertikaalselt seotud äritegevustes. Nii olmejäätmete kogumisel ja vedamisel kui ka segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates on tegemist duopoolsele turustruktuurile lähedase olukorraga, kus väljastpoolt duopoli tulenev konkurentsipurve on nõrk.

Kokkuvõttes loovad segaolmejäätmete suur osatähtsus kõikidest kogutud olmejäätmetest ja ka nende suur osatähtsus kõikidest prügilatesse veetud tavajäätmetest ning kummagi koondumise osalise tugev turujõud eelduse, et koondumise tulemusel oleks koondunud ettevõtjal võimalik kahjustada konkurentsi.

Lisaks eelnimetatud konkurentsi kahjustamise võimaluste eeldustele (segaolmejäätmete oluline osatähtsus ning kontsentreeritud turustruktuur mõlemal vertikaalselt seotud äritegevusel) on oluline veel tuvastada, kas Väätsa Prügila on võimeline vastu võtma senisest oluliselt rohkem segaolmejäätmeid ehk, kas Väätsa Prügilal on piisavalt vabu ressursse. Vastav asjaolu on oluline arvestades käesoleva koondumisega kaasnevat konkurentsi kahjustumise teooriat, mille kohaselt võib Ragn-Sellsil tekkida koondumise tulemusel võimalus suunata kõik oma Kesk- ja Lõuna-Eestist kogutud segaolmejäätmed Väätsa Prügilasse, mis kahjustaks oluliselt Paikre Prügila konkurentsivõimet, kuna viimase jaoks on Ragn-Sells oluline tarnija (vt tabel 15).

Konkurentsiametile esitatud vastuse kohaselt vajab Väätsa Prügila kahjumita majandamiseks minimaalselt [...] tonni rohkem jäätmeid, kui neid võeti vastu 2016. aastal, st kokku minimaalselt [...] tonni. Keskkonnakompleksloast tulenevalt on Väätsa Prügilal õigus ladestada kokku [...] tonni tavajäätmeid aastas, sellest [...] tonni segaolmejäätmeid (ladestamine). 2018.a. on plaanis välja ehitada 1 ha suurune täiendav ladestuskaart, mis võimaldaks jätkata ladestatavate tavajäätmete vastuvõtmist. Eelnenud kolmel aastal (2015 – 2017) on Väätsa Prügilas ladestatud segaolmejäätmeid vastavalt [...] tonni, [...] tonni ja [...] tonni. Aasta 2017 oli Väätsa Prügila jaoks erakordne. Järsult suurenenud segaolmejäätmete kasvu põhjuseks oli Iru Elektriijaama jäätmete vastuvõtmise korralduse muutumisest ja hangetes mitteedukaks osutumisest tulenev Eesti Keskkonnateenused AS-i tarnete ümbersuunamine Iru Elektriijaamast prügilatesse, eelkõige Väätsa Prügilasse ja Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskusesse. Samuti kasvasid Ragn-Sells'i tarded Väätsa Prügilasse. Arvestades Iru Elektriijaama prognoosi, peaks 2017. aastaga sarnane olukord kehtima ka 2018. aastal, st jätkub segaolmejäätmete prügilatesse vastuvõtmine suuremates kogustes, kui aastatel 2015 ja 2016. Paikre Prügila selgituste kohaselt on võimalik keskkonnakompleksloas toodud mahu ületamine, kui tegemist on nt keskkonnahoiu vajadusest tingitud toimingute teostamisega või nt vastuvõetud jäätmete käitlemise käigus selgub, et teatud toimingute tulemusena tekib suuremas mahus jäätmeliike kui loas on fikseeritud. Seejuures tuleb mahu ületamise asjaolusid põhjendada regulaatorile. Kui prügila soovib tavajäätmete vastuvõtumahtu suurendada ja tehniliselt on

selleks valimisolek olemas, et tagada nõuetekohane käitlemine, siis Keskkonnaametil puuduvad ka võimalused keelduda kompleksloa tingimuste muutmisest. Seega oleks vajadusel Väätsa Prügilal võimalus oma segaolmejäätmete käitlusmahtude suurendamiseks. Samuti on ka 2017. aastal ladestatud segaolmejäätmete mahtusid arvestades Väätsa prügilal keskkonnakompleksloa tingimustel lubatud ladestada ca [...] tonni rohkem segaolmejäätmeid, kui seda reaalselt tehti. Eelnevast tulenevalt on ka Väätsa Prügila vaba võimsuse olemasolu ja selle suurendamise võimalus, kui eeldus koondumise järgseks võimalikuks konkurentsi kahjustamiseks, täidetud.

Konkurentsiametile menetlemise kestel esitatud vastustes on esitatud hulgaliselt erinevaid koondumisest tuleneda võivaid konkurentsi kahjustumise võimalusi. Suurimad konkurendid olid arvamusel, et juhul, kui Ragn-Sells saab enda valdusesse kogu tavajäätmete käitlemise vertikaalse ahela alates kogumisest kuni lõppkäitlemiseni, saab ta tegutseda tingimustel, mis ei ole kättesaadavad tema peamisele konkurendile jäätmete kogumisel ja vedamisel ega ka konkurendile jäätmete lõppkäitlemisel prügilates.

Konkurentsiameti hinnangul tekiks koondumise tulemusel Ragn-Sellsil võimalus hakata tarnima enda poolt kogutavaid ja veetavaid jäätmeid, sh segaolmejäätmeid nende lõppkäitlemiseks rohkem Väätsa Prügilasse, kui ta seda on teinud koondumise eelselt. Omades Väätsa Prügilat oleks Ragn-Sellsi jaoks väga paljudest jäätmeveo piirkondadest oluliselt soodsam tarnida jäätmeid Väätsa Prügilasse, kui mujale, kus tuleks tasuda värvatasu oma konkurendile. Väätsa Prügila asukoht võimaldab, prügila läheduse põhimõtet arvestades, sinna jäätmevedu suurest osast kogu Eesti territooriumilt (vt kaart 1). Arvestades Väätsa Prügila vabu ressursse, oleks Ragn-Sellsil võimalik enamuse tema poolt Paikre Prügilasse veetud segaolmejäätmed suunata ümber Väätsa Prügilasse. Konkurentsiameti hinnangul olekski Ragn-Sellsi poolne sellise võimaluse kasutamine kõige esimeseks koondumise tagajärjeks. Selle tulemusel nõrgeneks oluliselt Väätsa Prügila peamise konkurendi positsioon, kuna Paikre Prügila hakkaks sõltuma peamiselt ainult Eesti Keskkonnateenused AS-i tarnetest. Samal ajal oleks Väätsa Prügila kindlustatud Ragn-Sellsi jäätmetarnetega ning saaks jätkata jäätmete vastuvõtmist ka teistelt ettevõtjatelt, peamiselt Eesti Keskkonnateenused AS-ilt. Seega väheneks oluliselt Väätsa Prügila ja Paikre Prügila vaheline konkurentsipurve.

Konkurentsiametile vastuväite esitanud Eesti Keskkonnateenused AS ning oma vastustes konkurentsiprobleeme kajastanud omavalitsused ja MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus, on pidanud võimalikuks, et pärast koondumist tõstaks Ragn-Sells jäätmete Väätsa Prügilas lõppkäitlemise hindasid konkurentidele jäätmete veoturul või isegi lõpetaks konkurentide teenindamise, kuna suunaks suure osa kogu oma jäätmevoogudest Väätsa Prügilasse, mille tulemusel ei oleks Väätsa Prügilal vabu ressursse teiste ettevõtjate teenindamiseks.

Konkurentsiameti hinnangul on Väätsa Prügilal piisavalt vabu ressursse ka konkurentide teenindamiseks isegi siis, kui Ragn-Sells suunaks enamuse enda poolt koondumise eelselt Paikre Prügilasse tarnitud segaolmejäätmetest Väätsa Prügilasse. Hindamaks, kas Ragn-Sellsil on koondumise järgselt võimalik tõsta hindu Väätsa Prügilas on oluline arvestada, et Väätsa Prügilaga konkureerib Paikre Prügila ning Väätsa Prügila jaoks on oluliseks tarnijaks lisaks Ragn-Sellsile ka Eesti Keskkonnateenused AS. Seega, juhul kui hinnad Väätsa Prügilas muutuvad Eesti Keskkonnateenused AS-i jaoks ebasoodsamateks, kui Paikre Prügilas, on tal võimalus vahetada oma segaolmejäätmete lõppkäitlejat. Sellisel juhul jääks Väätsa prügila ilma Eesti Keskkonnateenused AS-i segaolmejäätmete tarnetest.

Konkurentsiameti hinnangul tekib koondumise tulemusel vajadus hindade tõstmiseks Paikre Prügilal. Koondumise tulemusel vähenevad oluliselt segaolmejäätmete tarned Paikre Prügilale, mille tulemusel on, kasumlikkuse tagamise eesmärgil, Paikre Prügila sunnitud tõstma hindu. See omakorda loob võimaluse hindade tõstmiseks ka Väätza Prügilale või soodsamaid hindu säilitades võimaluse Paikre Prügila turult tõrjumiseks. Seega kahjustaks koondumine oluliselt konkurentsi segaolmejäätmete lõppkäitlemisel Kesk- ja Lõuna-Eestis.

Koondumiste kontrolli eesmärgiks on hoida ära ettevõtjatel sellise positsiooni tekkimine, mis võimaldaks neil tõsta hindu sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.

Vastavalt eelpool juba selgitatule, on olmejäätmete kogumine ja vedu Eestis ja eelkõige nendes piirkondades, kust veetakse jäätmeid Väätza Prügilasse, duopoolse turustruktuuriga. Koondumise tulemusel, isegi kui Ragn-Selli peamine konkurent Eesti Keskkonnateenused AS saaks jätkata jäätmete tarnimist Väätza Prügilasse sarnastel tingimustel nagu koondumise eelselt, oleksid need kaks põhikonkurenti ebavõrdsetes konkurentsitingimustes korraldatud olmejäätmeveo hangetes osalemisel. Eesti Keskkonnateenused AS peab enda pakutava hinna sisse arvestama jäätmete prügilas lõppkäitlemise eest makstava tasu, mis sisaldab ka prügila kasumimarginaali. Ragn-Selli jaoks oleks see aga ettevõtja sisene käive, mistõttu on tal võimalik pakkuda soodsamat hinda korraldatud jäätmeveo teenustele. Lisaks oleks Ragn-Sellil piiramatult ja vaba juurdepääs kõigile Väätza Prügilas osutatavatele jäätmekäitlusteenustele, milline võimalus Eesti Keskkonnateenused AS-i jaoks oleks aga oluliselt piiratum. Sellistes ebavõrdsetes konkurentsitingimustes on Ragn-Sellil eelised korraldatud olmejäätmeveo riigihangetel pakkumuste tegemisel suures osas piirkondadest Eesti territooriumil, v.a Tallinnas, Harjumaal, Lääne-Virumaal ja Uikala Prügila lähiümbruses Ida-Virumaal. Konkurentsiamet tuvastas koondumise menetlemisel, et Ekovir OÜ ja Uikala Prügila vertikaalse integreerituse tõttu teostab Uikala Prügila lähiümbruses korraldatud olmejäätmevedu Ekovir OÜ ning Tallinnas korraldab olmejäätmete vedu Tallinna Jäätmekeskus ja jäätmete lõppkäitlemisega tegeleb Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus, mis mõlemad kuuluvad Tallinna linna valitseva mõju alla. Lisaks tuvastas Konkurentsiamet, et Ragn-Selli omab osalust sulgemisel olevas Torma Prügilas, mille ümbruskaudsetes omavalitsustes on korraldatud jäätmeveo konkursid võitnud valdavalt Ragn-Selli. Seega kokkuvõttes, kui vaadata, kuidas on Eesti territooriumil jäätmevedajate vahel jagunenud korraldatud olmejäätmeveo piirkonnad (vt kaart 1), selgub, et jäätmeveoettevõtjatega vertikaalselt integreeritud prügilate lähiümbruse omavalitsustes tegutsevadki valdavalt need prügilatega seotud jäätmeveo ettevõtjad. Sellised vertikaalsest integreeritusest tingituna tekkinud turustruktuurid toetavad arvamust, et Ragn-Selli ja Väätza Prügila koondumisel hakkaksid toimuma sarnased turustruktuuri muutused. Arvestades siinjuures Väätza Prügila keskset asukohta ja Ragn-Selli turujõudu eelkõige olmejäätmete kogumisel ja vedamisel, oleks koondumise järgne Ragn-Selli osatähtsuse suurenemine Eesti Keskkonnateenused AS-i arvel olmejäätmete kogumisel ja vedamisel Kesk- ja Lõuna-Eestis väga tõenäoline. Seega väheneks koondumise tulemusel Ragn-Selli ja Eesti Keskkonnateenused AS-i vaheline konkurentsipurve selles piirkonnas ning olmejäätmete vedu Kesk- ja Lõuna-Eestis koonduks Ragn-Sellsile.

Olukorras, kus Eesti Keskkonnateenused AS-i kogutud olmejäätmete mahud Väätza ja Paikre Prügila mõjualas on kahanevad, väheneksid tarned Paikre Prügilasse veelgi, mille tulemusel muutuks kaheldavaks Paikre Prügila majandustegevuse jätkusuutlikkus. Selliste

arengute realiseerumisel saaks Ragn-Sellsist ainus ettevõtja, mis osutab olmejäätmete kogumise ja vedamise ning segaolmejäätmete lõppkäitlemise teenuseid Kesk- ja Lõuna-Eestis.

Lisaks koondumise tagajärjel konkurentsipurve olulisele vähenemisele olmejäätmete kogumisel ja vedamisel kui ka segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates, muutuks koondumise tulemusel oluliselt keerulisemaks ka kaubaturule sisenemine potentsiaalsete konkurentide poolt. Kaubaturule tulek oleks takistatud eelkõige seetõttu, et see eeldaks tegevuse alustamist korraga nii olmejäätmete kogumisel ja vedamisel kui ka segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates. Arvestades, et koondumise tulemusel jääks Eestis tegutsema veel vaid üks prügila (Paikre Prügila), mis ei ole vertikaalselt integreeritud, oleks sellises mastaabis jäätmekäitluse turule sisenemine vähe tõenäoline ning eeldaks korraga suurt alginvesteeringut.

Kõike eelnevat hinnangut kokkuvõttes on Konkurentsiamet seisukohal, et Ragn-Selli ja Väätza Prügila vaheline koondumine kahjustaks konkurentsi nii olmejäätmete kogumisel ja vedamisel kui ka segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates Kesk- ja Lõuna-Eesti piirkonnas.

Ragn-Selli vastuväited Konkurentsiameti hinnangule

Konkurentsiamet tegi 26.06.2018 hinnangu koondumisele seisukohaga, et koondumine kahjustaks konkurentsi nii olmejäätmete kogumisel ja vedamisel kui ka segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates. Lisaks selgitas Konkurentsiamet oma hinnangus, et koondumise teate esitaja poolt pakutud ettepanek endale kohustuste võtmiseks ei ole konkurentsi kahjustumise vältimiseks sobiv.

OÜ R-S Valdus esitas 10.07.2018 vastuväited Konkurentsiameti 26.06.2018 hinnangule ning ettepaneku kohustuste võtmiseks.

Alljärgnevalt on esitatud Konkurentsiameti seisukohad nendele Ragn-Selli vastuväidetele, mida ei ole kajastatud otsuse tekstis eelpool või mis vajavad Konkurentsiameti hinnangul täiendavaid selgitusi.

- *Ragn-Selli hinnangul ei järgi Konkurentsiameti seisukohad Euroopa Komisjoni mitte-horisontaalsete ühinemiste hindamise suuniseid⁶ (edaspidi Komisjoni suunised), kuna antud koondumise puhul on vertikaalne integratsioon koondumist pigem stimuleeriv, kui kahjustav. Üksteist täiendavate tegevuste või toodete integreerimine ühe äriühingu piires võib tõhusust oluliselt suurendada ja seeläbi toetada konkurentsi. Samuti tekib sääst topeltjuurdehindluste ärajäämise arvelt ning äriprotsesside paremast organiseerimisest.*

Koondumise menetlemisel on Konkurentsiamet võtnud arvesse mittehorisontaalsete koondumiste erisusi võrreldes horisontaalsete koondumistega. Asjaolu, et Konkurentsiamet oma esialgses hinnangus nimetatud dokumendile konkreetselt ei viidanud, ei tähenda, et Konkurentsiamet suunistes väljatoodud põhimõtteid

⁶ Mitte-horisontaalsete ühinemiste hindamise suunised vastavalt nõukogu määrusele kontrolli kohaldamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (2008/C 265/07)

koondumise menetlemisel ei arvesta. Seejuures on kaubaturgude sulgemist kui mittehoriisontaalsete koondumistega kaasnevat peamist kooskõlastamata mõju otsuses läbivalt kajastatud.

Konkurentsiamet peab oluliseks selgitada, et tekkida võiv kulude kokkuvõid ja tõhususe sääst võrreldes koondumise eelse olukorraga, avaldaks konkurentsile positiivset mõju olukorras kui kõnealustel kaubaturgudel toimib tõhus konkurents. Vaid sellisel juhul on ettevõtja motiveeritud sellest saadava kasu kandma edasi lõpptarbijatele ehk antud juhul eelkõige jäätmetekitajatele. Arvestades kaubaturgude struktuuri ning konkurentsiolukorda nii olmejäätmete kogumisel ja vedamisel kui ka segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates Kesk- ja Lõuna-Eesti piirkonnas, puuduks Konkurentsiameti hinnangul Ragn-Sellsil motivatsioon koondumisest tekkiva kasu jäätmetekitajatele edasikandmiseks.

- *Ragn-Sellsi hinnangul on Konkurentsiamet koondumisele hinnangu andmisel arvestanud, et koondumine võib kahjustada konkurente, kuid ei ole hinnanud mõju konkurentsile üldiselt ega mõju lõpptarbijatele, mis ei ole kooskõlas Komisjoni suuniste punktiga 16.*

Konkurentsiamet hindab koondumise mõju konkurentsiolukorrale, mitte konkreetse konkurendi äritegevusele. Samas võib olukorras, kus kaubaturgudel tegutsevate ettevõtjate arv ei ole suur, konkurentsi toimimine olla jätkusuutlikuks tegevuseks hädavajalik ka kaubaturgudel tegutsevatele ettevõtjatele. Siiski ei tähenda nimetatud asjaolu, et koondumine ei mõjuta konkurentsiolukorda või et Konkurentsiamet lähtuks koondumisele hinnangu andmisel koondumise mõjust teistele ettevõtjatele ja nende äritegevusele. Käesoleval juhul on kummalgi vertikaalselt seotud kaubaturul vaid üks põhikonkurent, mistõttu samastub mõju konkurendile sisuliselt ja valdavalt mõjuga konkurentsile.

Konkurentsi kahjustumisel kannatavad alati ka tarbijate (antud juhul jäätmete tekitajate, kelleks on kodumajapidamised ja ettevõtjad) huvid. Käesolev koondumine ei avaldaks tarbijatele kahjulikku mõju küll lühikese aja jooksul pärast koondumist, kuna nende teenuste osutamine on seotud lepingutega, mis on kohati pikaajased. Pikemas ajalisel perspektiivis siiski suureneks Ragn-Sellsi turuvõim mõlemal vertikaalselt seotud kaubaturul Kesk- ja Lõuna-Eesti piirkonnas, mille tulemusel saaksid kahjustada lõpptarbijad, kas kõrgema hinnataseme ja/või kehvemate teenuste osutamise tingimuste näol.

- *Ragn-Sellsi hinnangul on nende turuosa kahanev ning koondumisega kaasneva efektiivsuse tulemusel tugevneb Ragn-Sellsi konkurentsivõime. Seega konkurents suureneb.*

Ragn-Sells on tegutsenud Eestis pikaajaseks ning jaganud koos Eesti Keskkonnateenused AS-iga turuliidri positsiooni. Samuti kuulub Ragn-Sells rahvusvahelisse tugeva finantsjõuga kontserni. Koondumise menetlemisel tehtud turuanalüüsist selgus, et Ragn-Sellsi turuosa olmejäätmete kogumisel ja vedamisel Eestis on viimastel aastatel langenud. Samuti selgus turuanalüüsist see, kellele turuosa on kaotatud. Nendeks ettevõtjateks on Baltic Waste Management OÜ ja Ekovir OÜ. Esimene nimetatud ettevõtjatest on alustanud tegevust 2016. aastal ning tegutseb ainult Tallinnas. Ekovir OÜ-st on saanud aastal 2016 kõige suurem olmejäätmete

koguja ja vedaja Tallinnas. Lisaks on Ekovir OÜ peamiseks tegutsemise piirkonnaks Ida-Virumaa ning vastavalt Kaardile 1 ka Saku vald ja Padise vald ning osa Tartu linnast. Arvestades, et antud koondumisel on vertikaalse mõju hindamisel asjakohane arvestada eelkõige Kesk- ja Lõuna-Eesti piirkonnaga kattub eelnimetatud Baltic Waste Management OÜ ja Ekovir OÜ tegutsemise piirkondadest käesoleva koondumisega mõjutatud alaga vaid osa Tartu linnast. Seega ei ole need ettevõtjad, kellele Ragn-Sells on kaotanud turuosa Eestis, avaldanud mõju Ragn-Selli tegutsemisele Kesk- ja Lõuna-Eestis ning Ragn-Selli turuosa selles piirkonnas ei ole langenud.

Vaatamata sellele, et Ragn-Selli turuosa Kesk- ja Lõuna-Eestis jääb alla Eesti Keskkonnateenused AS-i turuosale, on Ragn-Sells, arvestades tema pikaajast kogemust, tugevat finantsjõudu ning ka suurt turuosa, Konkurentsiameti hinnangul koondumise eelselt sarnase konkurentsivõimega võrreldes Eesti Keskkonnateenused AS-iga. Koondumise tulemusel see tasakaal kaoks, mille tulemusel väheneks ettevõtjate vaheline konkurents surve Kesk- ja Lõuna-Eesti piirkonnas. See võib omakorda viia pikemaajalises perspektiivis konkurentsi kadumiseni ning ka lõpptarbivate huvide kahjustumiseni.

- *Ragn-Selli hinnangul ei hakka Ragn-Sells koondumise järgselt Väätša Prügilasse vedama rohkem segaolmejäätmeid, kui enne koondumist, kuna lõppkäitluse kulud Väätša Prügilas on kõrged.*

Arvestades Ragn-Selli poolt Paikre Prügilasse veetud jäätmete koguseid ning nende kahe prügila suhtelist lähedust üksteisele ning Ragn-Selli enda poolt väidetud madalaid transpordikulusid, ei pea Konkurentsiamet seda väidet usutavaks. Selline käitumine oleks vastuolus majandusliku loogikaga ning muudaks Konkurentsiameti hinnangul kaheldavaks käesoleva koondumise, kui Ragn-Selli investeringu, mõttekuse.

Konkurentsiameti hinnangul oleks selline Ragn-Selli poolt väidetud koondumise tagajärg võimalik vaid juhul, kui Ragn-Sells saaks pärast koondumist hakata tarnima jäätmeid Paikre Prügilasse oluliselt soodsamatel tingimustel, kui koondumise-eelselt. Kuna koondumise tulemusel tugevneks Ragn-Selli läbirääkimisjõud Paikre Prügilaga oleks ka selline tulemus võimalik. Arvestades konkurentide vähesust, kahjustaks selline olukord siiski konkurentsi segaolmejäätmete lõppkäitlemisel prügilates Kesk- ja Lõuna-Eesti piirkonnas, kuna väheneks oluliselt Paikre Prügila konkurentsivõime ning samuti temalt avalduv konkurents surve Väätša Prügilale. Lisaks, sarnaselt olukorrale, kui Ragn-Sells suunaks suurema osa oma tarnetest Paikre Prügilast ümber Väätša Prügilasse, kahjustaks ka see olukord konkurentsi olmejäätmete kogumisel ja vedamisel selles piirkonnas, kuna Paikre Prügila oleks sunnitud tõstma hinda teistele jäätmete tarnijatele, eelkõige Eesti Keskkonnateenused AS-ile. Selle tulemusel nõrgeneks Eesti Keskkonnateenused AS-i konkurentsipositsioon olmejäätmeveo hangetel Kesk- ja Lõuna-Eesti piirkonnas, mille tulemusel kahjustuks konkurents. Juhul kui Eesti Keskkonnateenused AS suunaks hinnatõusu tulemusel oma tarned ümber Väätša Prügilasse, muutuks Paikre Prügila tegutsemine koheselt kahjumlikuks ning kahjustuks ka konkurents segaolmejäätmete lõppkäitlemisel Kesk- ja Lõuna-Eestis.

- *Ragn-Selli hinnangul vajab Väätsa Prügila suuri investeeringuid, mistõttu saavad eelise jäätmeveohangetel hoopis konkurendid.*

Koondumiste puhul on tavapärane, et omandatud ettevõtja kohandamiseks ja integreerimiseks oma äritegevusega tuleb omandajal teha investeeringuid. Konkurentsiamet on veendunud, et Ragn-Sells on käesolevat investeeringut põhjalikult kaalunud ja kalkuleerinud ning leidnud, et see on majanduslikult tasuv ja kasumlik. Ragn-Selli eeltoodud väide aga eeldab kahjumlikku investeeringut ning Ragn-Selli konkurentsivõime halvenemist. Kuna selline tegutsemine ei ole mõistlikult käituvale ettevõtjale omane, ei ole eeltoodud argument Konkurentsiameti hinnangul sobilik.

- *Ragn-Selli hinnangul ei ole Väätsa Prügila eraldiseisvalt majanduslikult jätkusuutlik ettevõtja ning oleks sunnitud ilma koondumiseta turult lahkuma.*

Arvestades, et kõige parem ülevaade Väätsa Prügila majanduslikust seisust ja tegevuse jätkusuutlikkusest on ettevõtjal endal, palus Konkurentsiamet Väätsa Prügilal esitada omapoolne hinnang enda tegevuse jätkusuutlikkuse kohta. Väätsa Prügila vastuse kohaselt on tema tegevus eraldiseisva turuosalisena jätkusuutlik ning juhul, kui koondumist ei toimu ei pea Väätsa Prügila oma majandustegevust lõpetama. Vastuse kohaselt on Väätsa Prügila tegutsenud kasumlikult viimased poolteist aastat. Pooleli on uue ladestusala rajamine, mille vastuvõtumaht vastab ca 3,5 aasta ladestusmahule. Seega arvestades Väätsa Prügila vastust, tema kasumlikkust ning tehtavat investeeringut majandustegevuse jätkamiseks, võib kindlalt järeldada, et Väätsa Prügila on iseseisvalt jätkusuutlikult tegutsev ettevõtja.

Eeltoodust tulenevalt on Konkurentsiamet seisukohal, et Ragn-Selli vastuväited ei lükka ümber Konkurentsiameti hinnangut, mille kohaselt kahjustab antud koondumine konkurentsi olmejäätmete kogumisel ja vedamisel ning segaolmejäätmete lõppkäitlemisel Kesk- ja Lõuna-Eesti piirkonnas.

5. Ragn-Selli ettepanekud kohustuste võtmiseks

Ragn-Sells esitas 10.07.2018 koos vastuväidetega Konkurentsiameti 26.06.2018 hinnangule koondumise kohta ettepaneku kohustuste võtmiseks vastavalt KonkS § 28 lõigetele 1 ja 2. Ragn-Selli ettepanek kohustuste võtmiseks oli alljärgnev:

1. OÜ R-S Valdus kohustub viie (5) aasta jooksul alates koondumise jõustumisest võtma Väätsa Prügilas kõigilt turuosalistelt segaolmejäätmeid vastu avaliku ja ühetaolise hinnakirja (edaspidi: Hinnakiri) alusel, sealhulgas rakendatakse avalikku hinnakirja ühetaoliselt nii OÜ-ga R-S Valdus valitseva mõju kaudu seotud isikutele kui ka teistele turuosalistele. Hinnakirjas võib teha mahupõhiseid allahindlusi ja soodustusi tingimusel, et need rakenduvad ühetaoliselt kõigile turuosalistele (muuhulgas OÜ-ga R-S Valdus valitseva mõju kaudu seotud isikutele).
2. Hinnakiri avaldatakse Väätsa Prügila kodulehel või OÜ R-S Valdus või OÜ-ga R-S Valdus valitseva mõju kaudu seotud isiku kodulehel.

3. OÜ R-S Valdus kohustub iga kohustuste kehtivuse aasta kohta esitama Konkurentsiametile teavet, mis võimaldab kontrollida kohustuse täitmist ning mis kajastab järgmisi asjaolusid:
 - 3.1 Nimekiri turuosalistest, kellelt võeti eelmisel aastal Väätša Prügilas vastu segaolmejäätmeid (sealhulgas eraldi OÜ-ga R-S Valdus valitseva mõju kaudu seotud ettevõtetelt) ning igalt turuosaliselt vastuvõetud segaolmejäätmete kogus;
 - 3.2 Segaolmejäätmete vastuvõtu hind tonni kohta;
 - 3.3 Rakendatud allahindlused;
 - 3.4 Info kõigi juhtumite kohta, kus keelduti segaolmejäätmete vastuvõtmisest Väätša Prügilas ning põhjendused keeldumise kohta;
 - 3.5 Teave tuleb esitada iga kohustuse kehtimise aasta 31. augustiks.

4. OÜ R-S Valdus või Ragn-Sells AS kontserni kuuluv ettevõtja kohustub Väätša Prügila opereerimise käigus koguma raha prügila sulgemis- ja monitoorimiskulude katmiseks tulevikus vastavalt seadusandlusest tulenevatele nõuetele.

Ragn-Sells esitas 09.08.2018 Konkurentsiametile ettepaneku alternatiivsete kohustuste võtmiseks:

1. OÜ R-S Valdus kohustub viie (5) aasta jooksul alates koondumise jõustamisest korraldama Väätša Prügilas kõigilt turuosalistelt segaolmejäätmete vastu võtmiseks hankemenetlusi järgmistel tingimustel:
 - 1.1. Segaolmejäätmete ostu hangete (edaspidi: „Hange“ või „Hanked“) kohta ning käesolevatele kohustustele vastavate hanketingimuste kohta avaldatakse info Väätša Prügila kodulehel või OÜ R-S Valdus kodulehel ning edastatakse ka soovi korral kõigile jäätmevaldajatele, kes avaldatavad soovi hankel osaleda.
 - 1.2. Hankeid korraldatakse vähemalt kaks korda aastas.
 - 1.3. Hangete ostu kogused jaotatakse selliselt, et sellel oleks võimalik osaleda nii suurematel kui väiksematel jäätmevaldajatel ning samas säilib ka väiksematel turuosalistel võimalus väiksemas koguses segaolmejäätmeid anda üle hankeväliselt.

Iga hanke puhul korraldatakse:

- 1.3.1. vähemalt 4 (neli) eraldi hanke osa 2000 tonni segaolmejäätmete kogumiseks kuue kuu jooksul;
- 1.3.2. vähemalt 3 (kolm) eraldi hanke osa 5000 tonni segaolmejäätmete kogumiseks kuue kuu jooksul;
- 1.3.3. vähemalt 2 (kaks) eraldi hanke osa 8500 tonni segaolmejäätmete kogumiseks kuue kuu jooksul;
- 1.3.4. 10000 tonni ulatuses ei korraldata hanget (edaspidi „Vaba Maht“) ning Vaba Mahu ulatuses saavad segaolmejäätmeid üle anda muud väiksemad turuosalistes, kes Hankel osaleda ei soovi. OÜ R-S Valdus kohustub tagama, et Vaba Mahu osas ei võeta igalt eraldiseisvalt turuosaliselt poole aasta jooksul vastu rohkem kui 1000 (tuhat) tonni segaolmejäätmeid, tagamaks Vaba Mahu kasutamise võimaluse võimalikult paljudele turuosalistele.

- 1.4. Hangetel on võimalik osaleda ning pakkumus esitada kõikidel jäätmevaldajatel, hankel osalemisega seonduvalt ei nõuta pakkumuse esitajatelt mistahes tasusid.
- 1.5. Info hanke toimumise kohta avaldatakse p 1.1 nimetatud kanalite vahendusel vähemalt 1 (üks) kuu enne pakkumuste esitamise tähtpäeva.
- 1.6. Hanke tulemusena osutub edukaks ning sõlmitakse leping segaolmejäätmete vastuvõtmiseks pakkujaga, kes pakub kõrgeimat segaolmejäätmete väärtusliku hinna. Kui Hankel või Hanke osal osaleb vaid üks pakkuja, siis on OÜ-l R-S Valdus õigus keelduda lepingu sõlmimisest, kui pakutud hind on pakkumuse esitamise päeva seisuga madalam kui Väätsa prügilala segaolmejäätmete vastuvõtmise avalik väärtusliku hind või kõigi Eestis tegutsevate prügilate segaolmejäätmete vastuvõtmise väärtuslike hindade keskmine, kumb iganes on madalam.
- 1.7. OÜ R-S Valdus kohustub Hankeid läbi viima mittediskrimineerivalt ning kohtlema kõiki turuosalisi ühetaoliselt, eelkõige kohustub OÜ R-S Valdus mitte tegema käesolevatest Hanke korralduse reeglitest erandeid või eeliseid temaga valitseva mõju kaudu seotud isikutele (muuhulgas kuid mitte ainult Ragn-Sells AS).
2. OÜ R-S Valdus kohustub iga kohustuste kehtivuse aasta kohta esitama Konkurentsiametile teavet, mis võimaldab kontrollida kohustuste täitmist ning mis kajastab järgmisi asjaolusid eelneva kohustuste kehtivuse aasta kohta:
 - 2.1. Ülevaade korraldatud hangetest, sealhulgas:
 - 2.1.1. Hangete väljakuulutamise ja pakkumuse esitamise ajad ning hanketingimused;
 - 2.1.2. Hangetel pakkumuse esitanud turuosaliste nimekiri koos pakkumuste koguste ning hindadega;
 - 2.1.3. Hangetel edukaks tunnistatud pakkujad, lepingu sõlmimise kuupäev ning sõlmitud lepingud;
 - 2.1.3. Info Hangete tulemusena sõlmitud lepingute alusel üleantud segaolmejäätmete koguse kohta;
 - 2.1.4. Info Vaba Mahu kasutuse kohta (seda kasutanud turuosalised ning mahud).
 - 2.2. Info kõigi juhtumite kohta, kus lepingut ei sõlmitud Hanke tulemusena ning juhul kui Hanke osal osales vaid üks pakkuja ning temaga keelduti lepingu sõlmimisest, siis info Väätsa prügilala segaolmejäätmete vastuvõtmise avaliku väärtusliku hinna kohta või kõigi Eestis tegutsevate prügilate segaolmejäätmete vastuvõtmise väärtuslike hindade keskmine kohta sõltuvalt sellest, mis alusel jäeti leping vastavalt kohustuste punktile 1.6 sõlmimata.
3. OÜ R-S Valdus või Ragn-Sells AS kontserni kuuluv ettevõtja kohustub Väätsa Prügila opereerimise käigus koguma raha prügilala sulgemis- ja monitoorimiskulude katmiseks tulevikus vastavalt seadusandlusest tulenevatele nõuetele.

04.09.2018 esitas Ragn-Sells muudetud kohustuste ettepaneku projekti, mis sisuliselt ei erinenud 10.07.2018 esitatud kohustuste ettepanekust.

5.1 Konkurentide hinnang kohustustele

Konkurentsiamet saatis taotlused teabe saamiseks Eesti Keskkonnateenused AS-ile ja OÜ-le Paikre (Paikre Prügila), kui käesolevast koondumisest enim mõjutatud ettevõtjatele,

arvamuse saamiseks OÜ R-S Valdus poolt 10.07.2018 pakutud kohustuste sobivuse kohta konkurentsi kahjustumise vältimiseks.

Mõlema ettevõtja vastuse kohaselt ei ole OÜ R-S Valdus poolt pakutud kohustused konkurentsi kahjustumise vältimiseks sobivad. Esitatud vastuste kohaselt ei ole kohustuste punktid 1 ja 2 sobivad, kuna:

1. Avalik hinnakiri on tavapraktikaks kõikides prügilates juba täna.
2. OÜ R-S Valdus on jätnud käsitlemata, kuidas toimub üldisest hinnakirjast erandite tegemine. Tavapärast toimub see eelkõige jäätmete mahu ja kvaliteedi alusel.
3. Selline kohustus peaks olema tähtajatu, mitte 5-aastane periood.
4. Kohustused peaksid laienema segaolmejäätmete kõrval kõigele, millega Väätsa Prügila tegeleb, iseäranis, mida prügila hinnakirja kohaselt vastu võtab.
5. Pakutud kohustus ei takista OÜ R-S Valdus hindade tõstmist kõigi turuosaliste jaoks, kuna OÜ R-S Valdus saab juurdepääsu Väätsa Prügila valduses olevale Eesti Keskkonnateenused AS-i ja väiksemate kohalike jäätmevedajate majandustegevust iseloomustavale konfidentsiaalsele kuluinfole jäätmeveo turul.

Vastuste kohaselt ei ole punkt 3 sobiv, kuna:

1. Andmete analüüs teostatakse tagantjäreli. Järelevalve teostamine 12 kuu vanuste andmetega ei võimalda vältida OÜ R-S Valdus tegevuse võimalikke kahjulikke mõjusid. Muutused turul avaldavad sektori ettevõtjatele kohest mõju. Kahjulikke mõjusid ei ole võimalik tagantjärele vältida ega eelnevat olukorda ennistada. Seega oleks asjakohaseks igakuine või -kvartaalne aruandluse sagedus.
2. Segaolmejäätmete vastuvõtmisest keeldumist peab ka täna tavapraktikas prügila põhjendama, Samas ei ole keeldumise alused riiklikult ja üheselt arusaadavalt reguleeritud, mistõttu on ettevõtjal piisav vabadus sisustada keeldumise põhjuseid. Isegi, kui keeldumine osutuks mitteobjektiivseks ja diskrimineerivaks, ei oleks kahjustavaid mõjusid suure tõenäosusega võimalik enam vältida ega olukorda ennistada.

Vastuste kohaselt ei ole punkt 4 sobiv, kuna tegemist on jäätmeseadusest tuleneva kohustusega, mille täitmine on kõikidele prügilatele kohustuslik. Seega ei kaasne selle kohustusega lisaväärtust.

5.2 Konkurentsiameti hinnang kohustustele

OÜ R-S Valdus poolt pakutud mõlema kohustuste ettepaneku sisuks on reguleerida koondumise tagajärjel tekkiva suurt turujõudu omava ettevõtja käitumist, st tegemist on käitumuslike kohustustega. Euroopa Komisjoni teatise nõukogu määruse (EÜ) nr 139/2004 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 802/2004 seisukohalt vastuvõetavate parandusmeetmete kohta punkti 17 kohaselt on koondumise tulemusel tekkinud üksuse edaspidise käitumisega seotud kohustused vastuvõetavad üksnes erandjuhul ja väga spetsiifilistel asjaoludel. Sama punkti kohaselt saab seda liiki kohustused heaks kiita

üksnes juhul, kui nende toimimine on tagatud tõhusa rakendamise ja kontrolliga ning puudub oht, et neil võib olla konkurentsi moonutav mõju.

Konkurentsiameti hinnangul ei ole Väätsa Prügilas vastuvõetavate jäätmeliikide rohkusest ning ka erinevate jäätmekäitlusteenuste rohkusest tingituna, koondumisele eelneva olukorraga võrreldava konkurentsiolukorrale vastava hinnataseme ja hinnakujunduse säilitamine kunstlikult, st kontrollitud tingimustes, antud juhul võimalik. Lisaks võib konkurentsi kahjustumine seisneda muudes tegurites kui OÜ R-S Valdus poolt kohaldatav hind. Esiteks, horisontaalsel tasandil võib konkurendi kaubaturult väljatõrjumiseks vajalikuks osutada madalamate hindade kohaldamine. Teiseks, ettevõtja sõltumatu tegutsemine võib kaasa tuua konkurentsi kahjustavad tagajärjed, mis võivad väljenduda muu hulgas osutatavate teenuste kvaliteedi languses, vähenenud huvis investeringuteks või innovatsiooniks ning kaubaturule sisenemise tõkete tekitamises. Kuna koondumise osaliste poolt pakutavate teenuste loetelu on pikk, on võimalik ka erinevate teenuste omavaheline sidumine. Seega tekiks OÜ-I R-S Valdus koondumise järgselt võimalus sõltumatuks tegutsemiseks ning tõhusa konkurentsi tõkestamiseks mitmel erineval viisil, mida hinnakohustus ei hõlma.

Samuti lihtsustaksid Konkurentsiameti hinnangul avalikud ja läbipaistvad hinnakirjad antud juhul kontsentreeritud turustruktuuri tingimustes ning olukorras, kus potentsiaalsete konkurentide turule sisenemine on raskendatud ja ostjatel puudub läbirääkimisjõud teenuste hindade osas, ettevõtjate käitumise kooskõlastamist. Selle tagajärjeks oleks hindade tõus. Seega kaasneks OÜ R-S Valdus poolt pakutud kohustusega hakata rakendama avalikku ja kõigile ühetaolist hinnakirja oht, et sellisel tegutsemisel võib olla konkurentsi moonutav mõju.

OÜ R-S Valdus poolt 09.08.2018 esitatud alternatiivsetel kohustustel puudub Konkurentsiameti hinnangul igasugune konkurentsi kahjustumist ärahoidev või tasakaalustav mõju. Lisaks ei ole tingimustes, kus hangetes hakkaks valdavalt osalema vaid kaks ettevõtjat, kellest üks on hanke korraldaja ise, hanke korraldamine ka olemuslikult mõistlik.

Olukorda, kus Väätsa Prügila jäätmetega varustajateks on ligikaudu 80% - 90% ulatuses OÜ-ga R-S Valdus seotud ettevõtja ja Eesti Keskkonnateenused AS ning hanke korraldajaks oleks OÜ R-S Valdus, on erapoolikus sisse kirjutatud. Omades üksikasjalikku teavet oma suurima konkurendi varasematest pakkumustest ning konkurendi teiste jäätmeliikide tarnekogustest ja hindadest, ei toimu hankes osalemine võrdsetel tingimustel ning OÜ R-S Valdus on alati eelisolukorras.

Alternatiivsete kohustuste punkti 1.6 kohaselt osutub hanke tulemusena edukaks ning sõlmitakse leping segaolmejäätmete vastuvõtmiseks pakkujaga, kes pakub kõrgeimat segaolmejäätmete värvatasu hinda. Kui Hankel või Hanke osal osaleb vaid üks pakkuja, siis on OÜ-I R-S Valdus õigus keelduda lepingu sõlmimisest kui pakutud hind on pakkumuse esitamise päeva seisuga madalam kui Väätsa Prügila segaolmejäätmete vastuvõtmise avalik värvahind või kõigi Eestis tegutsevate prügilate segaolmejäätmete vastuvõtmise värvahindade keskmine, kumb iganes on madalam. Konkurentsiameti hinnangul ei oleks OÜ-I R-S Valdus võimalik seda kohustust täita, kuna tal puudub teave teiste prügilate värvahindadest. OÜ-le R-S Valdus on kättesaadav vaid teave avalikest hinnakirjadest, kuid prügilad sõlmivad suuremate jäätmetarnijatega erikokkuleppeid, mille hinnatasemed võivad oluliselt erineda väikeste koguste tarnijatele suunatud hinnakirjadest.

Seega ei ole OÜ-I R-S Valdus võimalik teada kumb hinnatase on madalam, kas Väätsa Prügila segaolmejäätmete vastuvõtmise avalik väravahind või kõigi Eestis tegutsevate prügilate segaolmejäätmete vastuvõtmise väravahindade keskmine. Juhul, kui hanke tingimuseks oleks vaid Väätsa Prügila avalikust hinnakirjast kõrgema hinna pakkumine, oleks sellise meetme tulemuseks hinnatõus. Seega oleks selline kohustus lõpptulemusena kahjulik jäätmetekitajatele kui tarbijatele, kellelt küsitav hind sisaldab kogu jäätmete käitluse ahela maksumust.

Eeltoodud sisulistele põhjustele lisaks, ei ole hangete korraldamise kohustus ka põhimõtteliselt sobivaks kohustuseks hoidmaks ära konkurentsi kahjustumist, kuna see kohustus on sõltuvuses Väätsa Prügila avalikust hinnakirjast, mis eelnevalt esitatud põhjendustel ei ole samuti parandusmeetmena sobiv.

Kokkuvõttes, olenemata sellest, kuidas OÜ R-S Valdus otsustab segaolmejäätmete vastuvõtmiseks kohaldatavat väravatasu jm segaolmejäätmete vastuvõtmistingimusi Väätsa Prügilas turustada, kas avalike ja ühetaoliste hinnakirjade ning hinnastamise tingimuste alusel või hangete kaudu, oleks Konkurentsiameti hinnangul OÜ-I R-S Valdus motivatsioon ja ajend, kas otseselt või kaudselt vertikaalselt integreeritud ettevõtjana eelistada iseennast. Ilma koondumiseta jääksid kummalegi koondumisest mõjutatud turule tegutsema OÜ-le R-S Valdus ja Väätsa Prügilale võrdväärseid konkurendid. Koondumise tulemusel nendelt tulenev konkurentsipurustamine aga väheneks oluliselt ning OÜ R-S Valdus poolt pakutud kohustused seda ära ei hoiaks.

Eelnevat kokku võttes on Konkurentsiamet seisukohal, et Ragn-Selli poolt esitatud ettepanekud kohustuste võtmiseks ei ole sobivad koondumisele eelneva konkurentsipurustuse kestvaks tagamiseks, kuna ei lahenda turustruktuuri püsiva muutuse probleemi ega hoiaks ära sellest tulenevat konkurentsi kahjustumist, mille teatatud koondumine tekitab.

6. Koondumise keelamine

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu. Seega ei ole üksnes turgu valitseva seisundi tekkimine või tugevnemine eeldus koondumise keelamiseks, vaid selleks on konkurentsi kahjustumine laiemalt.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest.

Käesoleva koondumise osalised tegutsevad samas valdkonnas, kuid valdavalt turustusahela erinevatel tasanditel. Ragn-Selli on üks suurematest jäätmete kogumise ja vedamisega tegelevatest ettevõtjatest Eestis. Väätsa Prügila on üks neljast prügilast Eestis, mis asub Kesk-Eestis ning teenindab põhiliselt Kesk- ja Lõuna-Eesti piirkondi. Väätsa Prügilas tegeletakse erinevate jäätmeliikide, sh segaolmejäätmete, töötlemise ja kõrvaldamisega. Seetõttu arvestab Konkurentsiamet koondumise hindamisel olulise asjaoluna vertikaalset seost koondumise osaliste tegevuste vahel ning mittehorisontaalsete koondumiste eripära (eelkõige ohtusid, mida võib kaasa tuua samas valdkonnas, kuid kaupade ja teenuste tootmise ja turustamise erinevatel tasanditel ja erinevatel kaubaturgudel tegutsevate ettevõtjate koondumine). Ühtlasi arvestab Konkurentsiamet koondumise hindamisel geograafiliseks ulatuseks sellist piirkonda, kus koondumise

tulemusel tekkival ettevõtjal on võimalik kahjustada konkurentsi, st antud juhul just koondumisest tuleneva vertikaalse mõjuga seonduvat geograafilist ulatust – Kesk- ja Lõuna-Eestit.

Ragn-Sellsi kontserni turujõudu tugevdavad faktorid:

1. Vertikaalsest integratsioonist tulenev tarnekindlus

Koondumise jõustudes hakkaks ettevõtjaid siduma omandisuhe, mille tagajärjel muutub ka ettevõtja majandustegevust mõjutavate otsuste vastuvõtmise pädevus. Koondumise järgselt kuuluks Väätsa Prügila Ragn-Sellsi valitseva mõju alla ning samasse kontserni kuulumise kaudu kindlustatakse vastastikused tarded. Väätsa Prügilal suureneb kindlus temale tarnitavate jäätmemahtude osas, Ragn-Sellsil omakorda ladestamiskoha ning sinna veetavate jäätmemahtude osas. Seega seisneb käesolevast koondumisest tulenev vertikaalne mõju mitte turuosade suurenemises vastavatel kaubaturgudel, vaid vertikaalsest integratsioonist tuleneva tarnekindluse suurenemises.

Tarnekindlus võimaldab Ragn-Sellsil omakorda maandada äririske ning luua täiendavat potentsiaali jäätmete kogumise ja veo kaubaturu ehk põhituru hõivamiseks. Ainuüksi asjaolu, et Ragn-Sellsile on garanteeritud piisav ligipääs järgneva tasandi kaubaturule ning seega ka pikaajalised ja kindlad kliendisuhed (antud juhul üks ettevõtja), võimaldab Ragn-Sellsil saavutada küllaltki tugeva positsiooni mõlemal kaubaturul. Muuhulgas võib realiseeruda nn võimendumisefekt, kus ettevõtja, omades piiramatut juurdepääsu jäätmete lõppkäitlemise turule, saab seda ära kasutada jäätmete kogumise ja veo kaubaturul edu saavutamiseks.

2. Koondumise osaliste soodsamad konkureerimise tingimused

Olmejäätmete kogumise ja vedamisega tegelevad ettevõtjad sõltuvad oma äritegevuses suurel määral segaolmejäätmete lõppkäitlemise teenust osutavatest ettevõtjatest ja vastupidi. Väätsa prügila omandamine Ragn-Sellsi, kui olmejäätmete kogumise ja vedamise tasandil tegutseva olulise turujõuga ettevõtja poolt vähendab teiste (olemasolevate ja potentsiaalsete) konkurentide tegutsemisvõimalusi ja konkurentsivõimet, kui võrd võivad halveneda nende võimalused jäätmete lõppkäitlemiseks. Ragn-Sellsi konkurentide jaoks, kes ei ole valitseva mõju kaudu seotud ühegi prügilaga, muutub konkurentiolukord kaubaturul oluliselt ebasoodsamaks ning kaasneda võib kulude suurenemine ja/või tingimuste halvenemine segaolmejäätmete lõppkäitlemisteenuste ostmisel. Siinjuures tekib Ragn-Sellsil võimalus konkurentide (eelkõige Eesti Keskkonnateenused AS-i) äritegevuse (sealhulgas kulubaasi) mõjutamiseks. Ühtlasi mõjutab koondumine negatiivselt jäätmete prügilates ladestamist Kesk- ja Lõuna-Eestis (sealhulgas Väätsa prügila peamise konkurendi Paikre Prügila äritegevust), kuna koondumise järgselt tekib Ragn-Sellsil võimalus piirata või lõpetada prügitarneid Paikre Prügilasse ning suunata selle asemel Väätsa Prügilasse, mis omab jäätmete vastuvõtmiseks ja ladestamiseks piisavat võimekust. Lisaks tekiks koondumise tulemusel vertikaalselt integreeritud ettevõtjal suur paindlikkus hinna ning teenuste tingimuste kujundamisel, millised suurimal konkurendil, Paikre Prügilal, puuduvad. Selline turuosaliste ebavõrdne positsioon võib põhjustada nõrgemaks jäänud ettevõtja, antud juhul Paikre Prügila, turult lahkumise ning seega peaaegu igasuguse konkurentsipurve kadumise.

3. Olulised piirangud mõjutatud kaubaturgudele sisenemiseks ning piiratud potentsiaalne konkurent

Uute ettevõtjate sisenemine vertikaalselt seotud kaubaturgudele on oluliselt piiratud. Uute ettevõtjate sisenemine prügilate kaubaturule on takistatud õigusaktidest tulenevate piirangute tõttu. Regulatsiooni tulemusel prügilate kaubaturu osas potentsiaalset konkurenti sisuliselt ei eksisteeri ning uute prügilate avamine ning ettevõtjate kaubaturule sisenemine on praktiliselt välistatud.

Nagu eelpool märgitud, on ka jäätmete kogumise ja vedamise kaubaturul osaliste arv suhteliselt piiratud ning viimastel aastatel on aset leidnud pigem ettevõtjate turult lahkumise tendents. Koondumise tulemusel oleks Ragn-Sellsile võrdväärseks konkurendiks teine üle-eestiliselt märkimisväärset turuosa olmejäätmete kogumisel ja vedamisel ning enda segaolmejäätmete lõppkäitlemise võimekust omav jäätmekäitlusettevõtja. Sellise ettevõtja turule sisenemine on praktiliselt välistatud. Sellest tulenevalt on ebatõenäoline potentsiaalse konkurenti poolt avaldatava surve võimalus ka jäätmete kogumise ja vedamise kaubaturul.

Koondumise tulemusel seisneb konkurenti kahjustumine alljärgnevas:

4. Kaubaturgude sulgemise efekt

Olukorras, kus ainsateks prügilateks, mis ei ole valitseva mõju kaudu seotud olmejäätmete kogumise ja vedamisega tegelevate ettevõtjatega, on Väätša ja Paikre prügilad, ning nende varustajateks on omakorda kaks suurimat jäätmete kogumise ja vedamise tegelevat ettevõtjat, mis ühtlasi ei ole valitseva mõju kaudu seotud prügilatega (Ragn-Sells ja Eesti Keskkonnateenused AS), on igasugune vertikaalne koondumine kaubaturgudel tegutsevate väheste ettevõtjate vahel konkurenti toimimist pärssiv. Seejuures avaldab Ragn-Sellsi osutatava olmejäätmete kogumise ja veo ning Väätša prügila osutatava segaolmejäätmete prügilas lõppkäitlemise teenuse vertikaalne integreerimine negatiivset mõju konkurenti toimimisele mõlemal vertikaalselt seotud tasandil, kuivõrd arvestades kontsentreeritud turustruktuuri, st konkurentide vähesust nii olmejäätmete kogumisel ja vedamisel kui ka juriidilist turule sisenemise takistust segaolmejäätmete lõppkäitlemisele prügilates, põhjustaks koondumine kaubaturgude sulgemise (vt p 4.3.2). Kaubaturgude sulgemise tulemusel väheneks oluliselt koondumise eelselt peamistelt konkurentidelt tulenenud konkurentisurve, kuna Paikre Prügila jaoks sulguks suures osas sisenditurg ning Eesti Keskkonnateenused AS-i jaoks sulguks olulisel määral juurdepääs segaolmejäätmete lõppkäitlemisele prügilates.

5. Võimalus konkurentide turult väljatõrjumiseks

Alandades segaolmejäätmete vastuvõtmise hindasid, tekiks Ragn-Sellsil võimalus Eesti Keskkonnateenused AS-i ülemeelitamiseks Paikre Prügilast. Selle tulemusel säiliks Paikre Prügilasse vaid need segaolmejäätmete tarned, mis kaasnevad Pärnumaa omavalitsuste korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo hangetega, kus Paikre Prügila on määratud kohustusliku käitluskohana. Konkurentiameti hinnangul ei oleks Paikre Prügila tegevus sellisel juhul jätkusuutlik. Paikre Prügila turult lahkumine tugevdaks oluliselt vertikaalselt integreeritud Ragn-Sellsi positsiooni Kesk- ja Lõuna-Eesti piirkonnas jäätmete kogumisel ja vedamisel võrreldes Eesti Keskkonnateenused AS-iga, mille tulemusel väheneks ka viimase kohalolu selles piirkonnas.

6. Kaubaturu struktuuri säilitamise vajalikkus

Koondumiste kontrolli üks peamisi eesmärke on konkurentsi toimimist soodustavate turustruktuuride säilitamine. Käesoleva koondumise negatiivne mõju kaubaturgude struktuurile on märkimisväärne. Konkurentsiamet on veendumusel, et konkurentsioiguse ning käesoleval juhul koondumise kontrolli eesmärk ei ole konkurentide kaitsmine. Seda on silmas peetud ka käesoleva koondumise hindamisel. Siiski on oluline tagada turgude avatus konkurentidele ja konkurentsivõimeline turustruktuur. Eelpool kirjeldatud turgude võimalik sulgemine võib veel rohkem süvendada niigi piiratud konkurentsi jätmete kogumise ja vedamise kaubaturul, kus võib koondumise järgselt olmejätmete kogumise ja vedamise tegevus paljudes piirkondades Eestis koonduda vaid ühe ettevõtja kätte.

Juba koondumise eelselt on nii olmejätmete kogumise ja vedamise kui segaolmejätmete lõppkäitlusega tegutsevate ettevõtjate arv nii kogu Eestis kui ka koondumise osalise – Väätša Prügila tegutsemise piirkonnas (Kesk- ja Lõuna-Eestis) suhteliselt väike. Kõnealuse koondumise tulemusel võib väheneda kaubaturgudel tegutsevate ettevõtjate arv kummalgi mõjutatud kaubaturul. Koondumise tulemusel muutuks Ragn-Selli ja Väätša Prügila valitseva mõju struktuur ning tekiks ühele omanikule kuuluv tugevat majanduslikku ja finantsjõudu omav vertikaalselt integreeritud ettevõtja. Kui koondumise eelselt tegeleb Ragn-Sells olmejätmete kogumise ja vedamisega ning Väätša Prügila segaolmejätmete lõppkäitlemisega, siis koondumise järgselt Väätša Prügila eraldiseisva konkurendina ei tegutseks ning mõlemal jäätmekäitlusahela vertikaalsel tasandil oleks turuosaline Ragn-Sells.

Koondumise kontrollimisel ei ole Konkurentsiameti eesmärgiks mitte konkreetsete konkureerivate ettevõtjate positsiooni kaitsmine, vaid eesmärk on säilitada selline kaubaturu struktuur, mis soodustab konkurentsi toimimist ja annab kaubaturgudel tegutsevatele ettevõtjatele kontsentreerunud turustruktuuride tingimustes võrdsed võimalused äritegevuseks ning teenuste osutamisel konkureerimiseks.

Konkurentsiamet on jõudnud järeldusele, et koondumisega mõjutatud kaubaturgude struktuuri ning tegutsevate ettevõtjate arvu arvestades tekiks koondumise järgselt olukord, kus koondumise osalised saaksid tegutseda arvestataval määral konkurentidest sõltumatult, luues seeläbi võimaluse konkurentsi oluliseks kahjustumiseks olmejätmete kogumisel ja vedamisel ning segaolmejätmete lõppkäitlemisel prügilates. Koondumisega kaasneb oluline negatiivne mõju kaubaturgude struktuurile, mis vähendab oluliselt ettevõtjatevahelist konkurentsipurvet ning kahjustab seeläbi konkurentsi.

Konkurentsiamet on seisukohal, et käesolev vertikaalne koondumine vähendaks oluliselt teistele turusuhetes osalejatele tarnekanalite valikut, mistõttu ei pruugi kliendile (jätmevaldajale) ning jätmeveo korraldajale (kohalikule omavalitsusele) olla tagatud alati piisav ja ratsionaalne teenuste maksumus, kvaliteet ning valik. Koondumise järgse turustruktuuri tekkimine vähendaks oluliselt koondumise osalistele konkurentsipurvet, mis omakorda mõjuks negatiivselt parema teenuse kättesaadavusele.

Eelnevast tulenevalt on Konkurentsiamet seisukohal, et Ragn-Selli poolt Väätša Prügila omandamine kahjustab oluliselt konkurentsi vertikaalse seose tõttu olmejätmete kogumisel ja vedamisel ning segaolmejätmete lõppkäitlemisel prügilates. Ragn-Selli poolt pakutud kohustused ei hoiä ära koondumisest tulenevat konkurentsi kahjustumist. Seepärast leiab Konkurentsiamet, et käesolev koondumine kahjustab oluliselt konkurentsi, mistõttu KonkS § 22 lg 3 kohaselt Konkurentsiamet keelab koondumise.

Eelkirjeldatud põhjendustest lähtudes ja juhindudes KonkS § 27 lg 2 punktist 2

otsustan:

keelata OÜ R-S Valdus ja Aktsiaselts Väätša Prügila osa koondumine.

Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest arvates.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Rõõmusaar
Konkurentsiameti juhataja-peadirektori asetäitja

Konkurentsiameti 21.09.2018 otsuse nr 5-5/2018-058 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Veiko Ilves/ 08.11.2018